

Susinukke Kosola Turkoosilla vyöhykkeellä

Valdur Mikita ja Lingvistinen metsä ★ Liv Strömquist ja rakkauden filosofia

Rupi Kaur on suosituimpi kuin Homeros ★ Durian Sukegawan vaiherikas elämä & Tokuen resepti

Heikki Kännön Ihmishämärä ★ Anna Isola ja Yön oppimäärä ★ Ville Hytösen & Anniina Ljokkoin Viro

SAMMAKON SANOMAT

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ SAMMAKON VUOSIJULKAISU

Glmainen numero 15

SISÄLLÄ
MYÖS
SAMMAKON
KATALOGI
2021

SAMMAKON
KEVÄT
2022

Miki Liukkonen Elämä: Esipuhe

Sisällys

Pääkirjoitus	3
Heikki Kännön universumi	4
Liv Strömquist & rakkauden filosofia	8
Majakkakylän lumo • Ville Hytönen & Anniina Ljokkoi	12
Pelkoa ja taajamamystiikkaa • Anna Isola	17
Valdur Mikita ja Lingvistinen metsä	20
Sammakon julkaisuluettelo 2021	25
Sammakon kevät 2022	35
Elämänmakuinen paputahna • Durian Sukegawa	36
Turkoosilla vyöhykkeellä • Susinukke Kosola	40
Suosittumpi kuin Homeros • Rupi Kaur	45

”Näennäisestä suoruudesta ja helpostilähettävyydestä kertomuksellisuudestaan huolimatta Turkoosi vyöhyke on uteliaasti kokeileva ja keinoiltaan runsas teos.”

– ROOSA POHJALAINEN,
Kiiltomato

SAMMAKON SANOMAT

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ SAMMAKON VUOSIJULKAISU

2021 • NUMERO 15

Kustannusosakeyhtiö Sammakko, Puutarhakuu 25, 20100 Turku
sammakko@sammakko.com, etunimi.sukunimi@sammakko.com • www.sammakko.com
Kannen kuva: Aleks Talve • Ulkoasu: Riikka Majanen • Painopaikka: Painola Oy, 2021

Pääkirjoitus

SEPPO LAHTINEN, KUSTANTAJA • SEPPO.LAHTINEN@SAMMAKKO.COM

ANNA RÄPYLÄN KOSKETTAA!

Sammakko 25-vuotta!

KIRJATYTTÖ LEENA Majander-Reenpään mielestä jokaisen kansalaisvelvollisuus on edes silloin tällöin ostaa fyysinen kirja eikä vaan valittaa, kun kirjakaupat kuolevat. Olen samaa mieltä. Äänikirjamarkkina on kiva, muttei Suomessa elätä muita kuin formaatin kaapanneita ruotsalaisia korporatioita. Se ei elätä suomalaisia kirjailijoita, kustantajia, tahi kirja-kauppoja. Perinteisen kirjan ostaminen on se juttu millä sinä suomen kieltä ja mieltä arvostava kansalainen tuet toimintaamme. Eli valtava kiitos jokaiselle kirjanostajalle!

AINUTLAATUINEN SAMMAKON Kirjakauppa & Kahvi-huone on avattu Turun Yliopistonkadulla Askalan jugend-taloon. Tällaiseen paikkaan saattaisit hyvällä tuurilla törmätä Pariisissa tai Milanossa, ihanaan kirjanystävien olohuoneeseen. Kirjoja on paljon, eivätkä ne maksa liikaa ja osaava henkilökunta on valmiina palvelemaan. Suosittelen lämpimästi maistamaan Kahvihuoneen itsetehtyjä vegaanisia herkkuja ja tutustumaan laadukkaaseen juomavalikoimaan!

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ SAMMAKKO on 1996 perustettu itsenäinen yleiskustantamo. Sammakon ensimmäinen kirja oli Charles Bukowskin *Päivät karkaavat kuin villit hevoset* yli vuorten. Sammakon toimisto sijaitsee Turun Port Arthurissa. Sammakko ja sen kirjailijat ovat saaneet useita palkintoja toiminnastaan vuosien varrella.

SAMMAKON KIRJOJA on saatavilla kaikista kunnollisista kirjakaupoista. Jos et löydä etsimääsi kirjaa kirjakaupastasi, pyydä myyjää tilaamaan se. Paras valikoima löytyy Sammakon kaupasta. Reilu hinnoittelu on käytössä myös nettikaupassa www.sammakko.com.

Sammakon itsenäisiä yhteistyökirjakauppoja Helsingissä ovat Nide ja Rosebudin kirjakaupat. Sammakolla on joka vuosi myyntiosasto Turun, Tampereen ja Helsingin kirjamessuilla.

SAMMAKKOKERHO on Sammakon Kirjakaupan kanta-asiakas-kerho. Sammakkokerholaiset pysyvät ajan tasalla tarjouksista ja tapahtumista. Jäsenkorttiin saa leiman jokaisesta yli 10 euron ostoksesta ja 6 leimalla saa 5 euron alennuksen seuraavan ostoksen loppusummasta. Kerhoon liittyminen on ilmaista ja käy kätevästi Sammakon Kirjakaupan kassapisteellä, saat ensimmäisen leiman korttiisi heti.

SAMMAKON KIRJAKAUPPA & KAHVIHUONE:
Yliopistonkatu 28, Turku

TARJOUSKIRJAKAUPPA PIKKU-SAMMAKKO:
Kauppiaskatu 3, Turku

Avoinna: ma–pe 11–18, la 11–17

Avoinna: ma–pe 11–18, la 11–17

Heikki Kännön universumi

Mestarillinen *Ihmishämärä* ilmestyy keväällä 2022.

TEKSTI: SEPPO LAHTINEN • KUVAT: ALEKS TALVE

NELJÄS ROMAANISI *Ihmishämärä* ilmestyy keväällä 2022. Kaikissa kirjoissasi eräs tärkeä teema on taiteen ja elämän suhde. Kirjasi ovat itsenäisiä teoksia, mutta niistä rakentuu Kännön universumi? Vähän samaan tapaan kuin **Roberto Bolañon** tai **David Mitchellin** universumi.

– Esikoiskirjani, *Mehiläistien* keskeinen teema oli **Joseph Beuysin** taide ja elämä. Toisen, *Sömnön* taiteilijateema kehittyi päässäni esikoiskirjaa kirjoittaessa. Kolmannen, *Ru-noilijan* sisältö kehittyi kahden ensimmäisen myötä. Koko ajan tiesin että kaikki rakentuu neljättä kirjaani, *Ihmishämärää* varten. *Ihmishämärän* aiempi versio oli käsikirjoitusvaiheessa osa *Sömnötä*. Irrotin sen siitä ja päätin paisuttaa itsenäiseksi romaaniksi. Mutten ole teemalähtöinen kirjoittaja, vaan juonilähtöinen. Taiteen mukaantulo johtui siitä, että kun aikoinaan harjoittelin kirjoittamista kirjoittamalla kirjoja, hain aiheita kauhean kaukaa itsestäni. Kuvittelin että asiat joista tiedän jotain, eivät kiinnosta ketään muuta. Koin leimahduksen tajutessani, että juuri se mistä joku

jotain tietää kiinnostaa ihmisiä. Ryhdyin kirjoittamaan asioista joista tiesin. Taiteilijankoulutuksen ja taiteilijan ammatin takia taide oli minulle tuttu aihe. Tiesin taiteilijoista joista ei juurikaan puhuttu valtavirrassa.

TAITEESTA ON tullut koko ajan enemmän tieteellistä. Romaaneissasi miljöönä on usein vanha Eurooppa, jossa taiteen koettiin olevan jumalaista, tai jotain muuta mystistä alkupe-
rää. Mitä mieltä olet tieteen ja taiteen suhteesta Euroopassa?

– En ole skeptinen taiteen parantavan voiman suhteen. Taide on parhaita asioita parantamaan asioita ihmisessä. Taide ja mystiikka ovat liittyneet toisiinsa aikojen alusta asti, jo silloin kun luolien seiniin piirrettiin mammutteja metsästysonnen parantamiseksi. **Leonardo da Vinci** ja kumppanit tekivät jo sekä tiedettä että taidetta, mutta eivät vielä yhdistäneet tiedettä ja taidetta. Taide kulkee ihmisen kehityksessä suunnannäyttäjänä ja voimantantajana. **Albert Einstein** sanoi, että tiedemiehelle tärkeintä olisi se, että

hänessä olisi ripaus taiteilijaa, koska taiteilijuus on se millä keksitään asioita. Tiede jumiutuu paikoilleen ilman luovaa ja innovatiivista mieltä.

KOLOSSAALINEN *Ihmishämärä* sijoittuu osittain tulevaisuuteen. Tulevaan Ragnarökiin, joskin myös nykyhetkeen ja kaukaiseen menneisyyteen. Keinoäly tuntuu kirjassasi olevan hyvin kiinnostunut taiteesta? Mitä sinä ajattelet keinoälystä?

– Tuohon ei kannata tässä vastata. En halua mennä syvälisiin juonipaljastuksiin ja pilata lukijoiden lukuiloa kirjani kanssa.

ERÄS VANHA kurssikaverisi totesi muistavansa sinut Turun piirustuskoulusta 30 vuoden takaa: ”Heikki maalasi aina kahta taulua yhtäaikaan.” Nautitko kirjoittaessasi siitä että sinulla on kehitteillä aivojesi lokeroissa erilaisia juonikehityelmiä? *Ihmishämärässä*hän palataan muun muassa **Joseph Beuysin** maailmaan ja *Mehiläistien* tapahtumiin.

– Kirjoitan kirjani yhteen putkeen. En aloita seuraavaa ennen kuin edellinen on ainakin kertaalleen kirjoitettu. Mutta näitä neljää kirjaa kirjoittaessani seuraavan juoni on aina kehkeytnyt edellistä kirjoittaessani. Lukijan ei silti ole pakko aloittaa *Mehiläistiestä* ja lopettaa *Ihmishämärään*. Teokset ovat itsenäisiä, mutta niitä kirjoittaessani, ja etenkin *Ihmishämärää* kirjoittaessani en voinut jättää huomiotta sitä että nuo aiemmat kirja olivat jo olemassa. Edellisten kirjojen tapahtumat oli pakko huomioida, kun sivusin samoja tapahtumapaikkoja ja osittain samoja taiteilijoitakin. Jokainen kirja on kirjoitettu niin että lukija pysyy kärryllä, vaikka hän lukisi mitä tahansa kirjaani ensimmäisenä.

BEUYSIN OHELLA sankareitasi tuntuvat olevan performansitaiteilija **Marina Abramovic** ja monet muut nykytaiteilijat. Oletko itse joskus halunnut tehdä kantaaoottavaa performanssitaidetta?

– Jotain räpellyksiä tuli nuoruudessa tehtyä, mutta ne ovat olleet lähinnä kokeiluja, eivät vakavasti otettavia. En ole henkilönä sellainen, että haluaisin valtavasti esille itse. Mutta olen kiinnostunut heittäytyvistä ja ehdottomista ihmisistä, jotka toteuttavat omaa juttuaan niin suurella pie-teetillä kuin vaikka **Beuys** ja **Abramovic**. Heille taide henkilöityy omassa itsessään. Se on hieno lähtökohta ihmisen elämälle. Olen tietyllä tavalla kateellinen siitä, että minä en voi olla sellainen hahmo.

SINULLA ON kirjoissasi paljon ekologisia teemoja. Virossa **Valdur Mikitan** kanssa reissatessamme kerroit että olit aikoinaan hyvin aktiivinen luontoihminen internetissä, mutta

että olet tavallaan luovuttanut tuon asian suhteen. Mitä mieltä olet **Greta Thunbergista**?

– Kunnioitan ja arvostan **Gretaa** ihan hirvittävän paljon. Ja nuorten pyrkimyksiä siihen miten he yrittävät toimillaan vaikuttaa ilmastonmuutokseen. Sääli että vanhemmat ihmiset eivät lähde siihen mukaan. Ympäristöteemat etenkin *Mehiläistiessä* ja *Ihmishämärässä* ovat ihan keskeisiä aiheita. Luontokeskustelussa olen väsynyt juuri siihen mitä nuoret jaksavat tehdä ja minä en, eli pään hakkaamista betoniin muurattuihin mielipiteisiin. Vaikka kuinka perusteltaisiin se, miten suomalainen metsätalous vahingoittaa ympäristöä niin kaikki perusteet jyrätään seuraavassa mielipidekirjoituksessa, jonka joku Luonnonvarakeskuksen äijä kirjoittaa *Helsingin Sanomiin* seuraavana päivänä ja ilmoittaa, että avohakkuut ovat hyvä asia ja luonnon normaalia suksesiota. Tämä tapahtuu aina. Se on tapahtunut niin kauan kuin olen ympäristöasioita seurannut, eli 25 vuotta. Yksikään tällainen mielipide ei ole liikahtanut mihinkään. Mahtavaa että jotkut jaksavat hakata päätä seinään. Ehkä se seinä joskus vielä murtuu, mutta minä en jaksa syöttää palloa sinne mistä se tulee aina takaisin.

IHMISHÄMÄRÄSSÄ JA *Mehiläistiessä* liikutaan paljon Saksassa ja Saksan aatehistoriassa. Oletko matkaillut paljon Saksassa? Miljööot tuntuvat hyvin todellisilta kirjoissasi.

– Olen, mutta juuri nyt haluaisin tehdä matkan Reinin joki-laaksoon Ihmishämärässä olevan kohtauksen vuoksi. Tuossa kohtauksessa mies ratsastaa tuhotulvan runteleman Reininlaakson halki hevosella. Kohtaus olisi pitänyt kirjoittaa siten että olisin kulkenut majatalosta toiseen ja olisin kirjoittanut siellä. Covidaikana tuo ei ollut mahdollista. Tein tuon matkan Google Earthin avulla. Tarkasti tuli katsottua maise-mat sieltä. Reissu pitäisi tehdä hevosella tai polkupyörällä. Kartassa on kyllä merkitty kaikki pieniä puroja myöten. Oli jännittävää miten **Richard Wagnerin** *Nibelungin sormuksessa* nuo luonnonpaikat ovat oopperan jumalhahmojen nimiä. Tuo legenda on vahvasti kietoutunut maisemaan.

SAKSALAISET SUURMIEHET, filosofi **Friedrich Nietzsche** ja säveltäjä **Richard Wagner** ovat tärkeitä henkilöitä kirjoissasi. Millainen suhde sinulla on heihin?

– Ennen *Mehiläistietä* nämä olivat hahmoja joista en juurikaan tiennyt, mutta halusin tietää. Eli kirjoittaminen siitä mistä tiesin johti minut hyvin äkkiä saksalaisen kulttuurin syvyynsiin. Se oli äärettömän kiinnostavaa. Olen halunnut ottaa selvää millaisia nämä hahmot olivat. Olen lukenut kaiken mahdollisen aineiston jota heistä on suomeksi käännetty. Usein tuo aineistokin on jo sata vuotta vanhaa, tai vanhempaa. Hahmot inhimillistyivät prosessin myötä. Hahmot alkoivat elää. En halua liittää kumpaankaan kovin

yksioikoisia painotuksia. **Wagner** on viimeisiä, tietynlaisia taiteellisia neroja, **Goethen** jälkeen tulleita. Eivät toki neroja monessa muussa suhteessa.

SAKSA JA saksalaisen kulttuurin tuntemus olivat Suomessa 100 vuotta sitten milteipä englannin nykyisessä asemassa. Natsiaate lokasi Saksan maineen. Tunnetko kirjoillasi tuovasi klassisen saksalaisen kulttuurin tietämystä Suomen ilmastoon? Onko sinulla jonkinlainen missio, oletko jahtaa-massa Goethe Instituutin kultaista ansiomerkkiä?

– Saksalainen kulttuuri on hyvin kiinnostavaa, koska se on niin vahvasti eurooppalaista kulttuuria. Kulttuurin alalla Saksa on ollut keskeinen tekijä siinä mitä Euroopassa tapahtuu. Mutta, kuten sanoin, olen juonivetoinen kirjoittaja, ja juonet ovat vetäneet minut Saksaan. Joskin olen sen myötä huomannut pitäväni todella paljon saksalaisesta kirjallisuudesta. **Joseph Beuys** oli nuoruuteni sankareita. Pidän myös saksalaisesta kuvataiteesta ja saksalaisesta musiikista, johon olen uponnut korviani myöten **Wagnerin** kautta.

OLET YKSI Suomen parhaista nykykirjailijoista. Sinua on verrattu kerrontasi sujuvuuden, aiheittesi ja niiden hallinnan puolesta **Mika Waltariin**. Mutta eikö ulkomaanmyyntejä ajatellen olisi parempi että kirjoittaisit kalsarikänneistä, tai jostain muista suomalaisista jutuista? Kirjoja jotka ovat sarvineen ja hampaineen suomalaisia taideluomia, miljöiltään ja henkilöiltäänkin. Sellaisia tuntuu olevan nyt helpompi saada kaupaksi ulkomaille. Ranskalaiset ja saksalaiset diggaavat suomalaista hulluutta ja hullutuksia. Tyyliin **Arto Paasilinnan** *Jäniksen vuosi*.

– Olen kirjoillani tullut luoneeksi sellaisen loogisen todellisuuden, josta on aika vaikea irrottautua. Samat elementit tulevat säilymään jollain tavalla seuraavissakin kirjoissa. Eikä Saksa ole ainoa tapahtumapaikka kirjoissani. Runoilijassa tärkeimpiä paikkoja ovat Italia ja Torino. *Sömnössä* Itävalta, Ranska, Ruotsi ja Afrikka.

YKSI KIRJOJESI pääteemoista on se että miten päädyttiin kansallissosialismin ikeeseen ja miten natsit valjastivat saksalaisen kulttuurin saavutuksia omaan käyttöönsä?

– **Nietzsche** totesi että ”Saksa tuhoaa kulttuurin kaikkialta minne se yltää”. Saksan kulttuuri yltää Euroopassa lähes joka kolkkaan.

SAMMAKON KIRJAKAUPALLA kirjoistasi kiinnostuneet asiakkaat kyselevät että ovatko nämä **Kännön** kirjat fantasiaa, spekulatiivista fiktiota vai historiallista romaania. Mitä itse ajattelet genreistä?

– En ajattele genrejuttuja. Annan tarinan viedä. En osaa luokitella itseäni fantasiakirjailijaksi. Minulle fantasia,

Minulle fantasia, mielikuvitus ja fiktio ovat keinoja, joilla pyrin kuvittamaan tärkeiksi ja kiinnostaviksi kokemiani asioita.

mielikuvitus ja fiktio ovat keinoja, joilla pyrin kuvittamaan tärkeiksi ja kiinnostaviksi kokemiani asioita. Olen valikoinut kirjoihini henkilöitä, kuten **Joseph Beuys**, joiden taiteeseen liittyy shamanismi ja magia. Olen käyttänyt sitä tyylikeinona. *Mehiläistietä* kirjoittaessani ajattelin kuvittavani **Joseph Beuysin** taidetta, astuvani mukaan leikkiin, jonka **Beuys** aloitti. *Ihmishämärässä*, jossa liikutaan paljon jumalmytologioiden maailmassa, astun siihen leikkiin. Siinä mennään **Wagnerin** musiikilliseen maailmaan, ja kehitellään aineksia jotka **Wagner** jätti kehittämättä. Kerrotaan mitä tapahtui **Wotanille**, eli **Odinille** sen jälkeen kun ooppera päättyi. Miten koko maailmanjärjestys muuttui. *Ihmishämärä* on **Wagnerin** *Nibelungin sormuksen* paisuttamista omaan universumiini sopivaksi.

Liv Strömquist & rakkauden filosofia

Malmöläisen Liv Strömquistin
uusin suomennettu sarjakuva-albumi
Punaisin ruusu puhkeaa kukkaan
käsittelee rakkautta. Moni muistaa
Prinssi Charlesin tunne -albumin
parisuhdenormin kritiikin, mutta
tässä albumissa näkökulma
rakkauteen on toinen.

TEKSTI: HELENA KULMALA • KUVAT: MAJA FLINK

JUTTU ON JULKAISTU AIEMMIN SAMMAKON SANOMISSA NRO 14. JA JULKAISTAAN
POIKKEUKSELLISESTI UUDELLEEN, KOSKA ALBUMIN JULKAISU SIIRTYI SYKSYYN 2021.

Liv Strömquist kertoi *Dagens Nyheterin* haastattelussa, että hänestä on iän myötä tullut tunteikkaampi. Hän liikuttuu entistä helpommin niin, että kyynelleet nousevat silmiin. Nyt älyllisistä ja skarpin feministisistä sarjakuvistaan tunnettu taiteilija on julkaissut rakkautta ja rakastumista käsittelevän albumin.

Rakkaus ja parisuhteet ovat läsnä Strömquistin muissakin albumeissa, erityisesti *Prinssi Charlesin tunteessa* ja *Einsteinin vaimossa*. Noissa albumeissa

Strömquist tarkastelee erityisesti heteroparisuhteisiin liittyviä valta-asetelmia, joissa miehet vetävät usein pitemmän korren tai joissa tiukat sukupuoliroolit tekevät kummatkin osapuolet onnettomiksi ja kyvyttömiksi toteuttamaan täyttä ihmisyyttään.

Punaisin ruusu pubkeaa kukkaan -albumin polttopiste on hieman toisaalla: se tarkastelee rakastumisen kokemusta ja rakkauden olosuhteita yksilö- ja kulutuskeskeisessä maailmassa. Miksi rakkaus tuntuu hupenevalta luonnonvaralta? *Punaisin ruusu pubkeaa kukkaan* -albumin näkökulma on tuttuun tapaan yhteiskunnallinen, ja rakkautta tarkastellaan nykyhetkessä vallitsevien normien ja ihanteiden kautta.

STRÖMQUIST ESITTÄÄ, että nykyisessä uusliberaalissa todellisuudessa on yhä vaikeampi rakastua. Tämä johtuu hänen mukaansa siitä, että suhtaudumme paitsi toisiin ihmisiin myös itseemme yhä enemmän hyödykkeinä ja ihmissuhteisiin kaupankäyntinä. ”Elämme terapisoituneessa ja yksilökeskeisessä maailmassa, jossa omaa minää kuuluu suojella. Olemme kuluttajia myös rakkaudessa, ja jos kapitalismi on opettanut meille jotain, niin sen, että asiakas on aina oikeassa”, hän toteaa.

Albumissaan Strömquist lainaa argumenttinsa tueksi eteläkorealaisen filosofin **Byung-Chul Hanin** teoriaa, jonka mukaan narsistinen nykyaikamme on tehnyt meille mahdolliseksi nähdä rakastettumme ainutlaatuisena – seikka, jota Han pitää rakastumisen edellytyksenä. Toisen näke-

minen on korvautunut itsen näkemisellä, ja seksuaalinen energia sijoitetaan toisen ihmisen sijaan omaan itseen, esimerkiksi tekemällä oman ulkonäön muokkaamisesta elämäntehtävä.

Sosiologisiin ja filosofisiin teorioihin viittaamisen lisäksi tuttua uudessa albumissa on sen satiirinen tyyli. Esimerkiksi rakastamisen vaikeudesta Strömquist nostaa näyttelijä **Leonardo DiCaprion**, joka on 1990-luvulta asti seurustellut aina vuoden mittaisissa pätkissä parikymppisten *Sports Illustrated* -lehden uima-asumallien kanssa. DiCaprio itse on pitkälti yli nelikymppinen. Näyttelijää kuvaavassa katkelmassa Strömquist kuvittelee herkullisesti, miten DiCaprio kamppailee tunteakseen edes jotain juuri sitä uima-asumallia kohtaan, jonka kanssa kulloinkin sattuu seurustelemaan.

STRÖMQUISTIN MUKAAN optimoitu, pelkkää lisäarvoa tuova rakkaus, jossa yksilö ei joutuisi kärsimään tai uhraamaan mitään, ei ole mahdollista. ”Uskon ehdottomasti, että kärsimys kuuluu rakkauteen. Uskon myös, että rakkaussuhteessa on kyse riippuvuudesta. Jos rakastunut ei olisi riippuvainen rakastetustaan, jos rakastuminen ei ravistelisi ihmistä syvältä ja jos siihen ei sisältyisi itsen kadottamista, miksi olla yhdessä?”

Sanontahan kuuluu ’olla heikkona johonkuhun’. Rakastuneisuus on haa-voittuvainen tila, joka jättää rakastuneen tunteidensa ja rakastettunsa armoille. Historiassa rakkauden on ajateltu olevan ihmisen ulkopuolinen voima, jota ihminen ei itse hallitse, vaan jonka valtaan hän joutuu. Silloin myös kärsimys, passio, ymmärrettiin osaksi rakkautta.

Nykyään tällaista rakkautta sisältyvää kärsimystä ei Strömquistin mukaan hyväksytä. Kärsimys on hyväksyttävää vain, jos se opettaa jotain, jos ihminen on kärsittyään uusi, parempi versio itsestään. ”Todellisuudessa ihmiset kärsivät edelleen suuresti rakkauden tähden, mutta siitä ei vain enää puhuta”, Strömquist pohtii.

Uuden albumin ydin voisi kiteytettynä olla se, että rakkaus ja erityisesti rakastuminen on pohjimmiltaan intuitiivista ja irratiionaalista. Siksi

se sopii huonosti aikaamme, jossa jokaisen odotetaan valitsevan rationaalisesti oman kohtalonsa ja oman elämänsä rakennuspalikat, kuten parisuhteen. ”Olen itse melko rationaalinen ihminen, ja kirja on rationaalinen tutkielma rakkaudesta, jossa päädytään päätelmään, että rakkaudessa intuitio on parasta.”

Pelkästä iän tuomasta sentimentaalisuudesta ei siis ole kyse.

Lähde: Sandra Stiskalo: ”Jag tror att lidande är en del av kärleken”, *Dagens Nyheter* 1.9.2019.

LIV STRÖMQUISTIN uusin suomennettu albumi *Punaisin ruusu pubkeaa kukkaan* ilmestyi syksyllä 2021. Häneltä on suomennettu kaikkiaan viisi albumia. Vuonna 2016 suomeksi ilmestynyt *Kielletty hedelmä* on käännetty jo yli 30 kielelle. Seuraavaksi suomennetaan *Inne i spegelsalen* -albumi, syysyksi 2022.

Liv Strömquist on luvannut vieraila Suomessa jälleen vuonna 2022.

Anniina Ljokkoin, Werner Ljokkoin ja Ville Hytösen tunnelmallinen perhekuva kotitalonsa portailla. Puutarhassa kasvaa härkäpapuja, omenoita ja muita raaka-aineita vegaaniperheen ruokapöytään.

Majakka- kylän lumo

ANNIINA LJOKKOI & VILLE HYTÖNEN VIIHTYVÄT VIROSSA

TEKSTI: SEPPÖ LAHTINEN • KUVA: JYRI PITKÄNEN

Ville Hytösen uusi kirja *Viro maailmanvallaksi!* kertoo omakohtaisesti 30 vuotta sitten uudelleen itsenäistyneen Viron noususta kohti hyvinvointia ja vaurautta. Tapaamme Hytösen ja **Anniina Ljokkoin** heidän puutarhassaan.

MITEN PERHEENNE päätyi asumaan Suurupeen, kalastajakylään Viron pohjoisrannikolle?

VILLE (=V): Korona-ajan alettua aloimme miettiä että olisi kiva asua omakotitalossa maalla. Olimme jo pitkään etsineet taloa Tallinnasta tai sen läheltä.

ANNIINA (=A): Tultiin kotoamme Tallinnan keskustasta ilmoituksen perusteella. Kurvattiin sisään kylään pikkutietä pitkin. Kuusiaidat, sympaattiset puutalot, itsetehdyt kyltit joissa oli talojen nimet hurmasivat. Tuli olo, että täällä voisi asua. Tätä taloa vastapäätä olevassa talossa oli kasvimaata. Se näytti siltä kuin oltaisiin Karjalassa kotona. Olisi ihana katsoa ikkunasta sitä kasvimaata ja siellä kitkevää mummoa. Meidän piti tietysti ajatella kouluun menevää poikaamme-

kin. Mutta eihän me silloin tiedetty, että tällä alueella asuu paljon mukavia lapsiperheitä. Se on ollut kiva yllätys, kun on samanikäisiä poikia lähellä.

MITÄ SUOMALAISELLE eksoottiselta kuulostava paikannimi Suurupi tarkoittaa viroksi?

A: Ensinnäkin, viroksi se äännetään Suuruppi. Viron pee äännetään suomea tukevammin.

V: Suur tarkoittaa isoa. Pi tulee pea-sanasta, joka tarkoittaa päätä. Kylän nimi on siis Isopää. Ja sehän sopii etenkin minulle ja pojallamme erinomaisesti.

TOIMITTAJA SAMI Lotilan mielestä Virossa ei ole mikään paremmin kuin Suomessa. Miksi te olette valinneet Viron asuinpaikaksenne?

A: Minulla suurin syy oli alunperin uteliaisuus. Karjala ja suomalaisugrilaisuus ja sen kielet kiinnostivat minua. Tänne oli helppo tulla ja jäin. Olen kasvanut tähän yhteiskuntaan. Olen toki suomalainen ja ajattelen monista asioista eri tavalla kuin virolaiset tai virovenäläiset. Mutta se on lähinnä kiinnostavaa. Suomessa on nykyään vähän outo olo. Kai tämä on sellaista välitilassa olemista.

V: Tulin kahdeksan vuotta sitten tänne treffeille Anniinaa tapaamaan ja jäin. Ostin asunnon Tallinnan Koplistan saksalaisten sotavankien rakentamasta talosta. Tallinnan kehiti-

tyminen ja kasvu inspiroivat minua. Olin käynyt 90-luvulla paljon Tallinnassa äitini kanssa. Hän sisusti hotelleja ja ravintoloita. Muistin kaupungin jumalattoman ankeuden. Oli inspiroivaa seurata kehitystä parempaan suuntaan.

A: Nuorilla virolaisilla ei ole neuvostoajan painolastia harjoillaan. He ovat avoimia ja elämänmyönteisiä.

V: Maanpaossa Berliinissä asuva valkovenäläisukrainalainen nobelisti Svetlana Aleksijevitš käyttää usein termiä *homo sovieticus*. Kommunistit yrittivät luoda ihanneihmisen, neuvostoihmisen, mutta järjestelmästä syntyikin itseään ja muita epäilevä, työkeä ja vierasta pelkäävä ihmistyyppi. Olen matkustanut milteipä kaikissa entisissä neuvostotasavalloissa. *Homo sovieticus* on tyyppilinen näissä entisissä alusmaissa. Virossakin 80-luvulla ja myöhemmin syntyneet ovat ihan eri porukkaa kuin aiemmin syntyneet. Nuorten virolaisten keskuudessa liberaali avarakatseisuus yhdistyy perinnetietoisuuteen ja oman identiteetin ymmärtämiseen. He arvostavat omaa kulttuuriaan.

A: Opetan virolaisia tulevia lääkäreitä. He ovat perinnetietoisia mutta moderneja. He juttelevat villikasvien käytöstä rohtoina yhtä luontevasti kuin synteettisistä reseptilääkkeistä. Minusta tuntuu että näillä nuorilla on enemmän halua ottaa vastuuta oman yhteiskuntansa kehittämisestä kuin nuorilla Suomessa. Virolaiset huolehtivat sukulaisistaan. Suomalaiset ovat ehkä enemmän itsekeskeisiä ja jättävät ikävät asiat valtiolle.

V: Virossa politiikan lähtökohta on se, että jos yksilö on tarpeeksi vahva ja tasapainoinen, niin silloin hän pystyy tukemaan heikompiään yksilönä, eikä yhteiskunnan holhouksen kautta.

VALDUR MIKITA, jota sinä Anniina olet kääntänyt jo kahden kirjan verran, puhuu virolaisten maagisesta luontosuhteesta. Onko Mikita oikeassa?

A: Mikita puhuu metsävirolaisista, merenrantavirolaisista ja saarivirolaisista. Kaikilla on vahva luontosuhde. Virolaiset keräävät luonnosta marjoja, kasveja ja sieniä ruokiinsa ja muihin tarpeisiin jopa suomalaisia enemmän. Välillä tosin tuntuu että he pitävät suomalaisia luonnon suhteen täysin amatööriinä heihin verrattuna. Naapurin mummo alkoi esimerkiksi opettaa minulle mikä on tilli.

V: Parikymppinen lääkäri voi lähteä viikonloppuna suolle grillaamaan. Virolaiset viihtyvät suolla.

A: Virolaiset pitävät suolammista. Uinti puhtaissa lammissa on kuulemma ainutlaatuista.

V: Muistan kun aikoinaan äimistelin taiteilijaravintolassa Tallinnassa kun taiteilija Leonhard Lapin sai yllättäen eräältä naiselta korillisen sieniä lahjaksi pöytäämme. Ihas-

telimme Otso Kantokorven ja Lapinin kanssa noita kauniita sieniä. Ajattelin että tämä ei ole tavallista Helsingissä, mutta täällä tuntuu olevan.

KÄVIMME TÄNÄÄN Suurupin lähellä entisessä neuvostolaivastokaupunki Paldiskissa. Väestö siellä on venäjänkielistä. Monella tapaa tuntui kuin olisimme palanneet 80-luvun Neuvostoliittoon. Moni siellä tuntuu olevan ylpeä Pietari Suuren saavutuksista, Stalinista ja Putinista. Paldiskin väki ei ollut innoissaan Viron itsenäistymisestä 30 vuotta sitten, eikä Viro valtiona innosta vielääkään. Voisiko suuri venäläisvähemmistö jossain vaiheessa olla kuitenkin positiivinen asia Virolle?

A: Venäläisten kotouttamisen kanssa ei olla vielä maalissa. Ulospäin venäjänpuhujat näyttävät melko samanlaisilta. Filosofoidaan porukoissa kovaan ääneen betonitalojen piholla ja ostareitten toreilla. Mutta usein näiden ihmisten etniset taustat ovat todella moninaisia. Erityisen paljon siellä on venäläisten lisäksi ukrainalaisia, valkovenäläisiä ja baltteja.

V: Virossahan on kiinnostavia vähemmistöjä muuallakin kuin lähiöissä. Esimerkiksi Peipsin vanhauskoiset tai etelän setukaiset. Virossa aletaan vasta tajuta että vähemmistöt voisivat olla yhteiskunnan koossapitävä voima. 90-luvulla Narvassa venäläisyhteisö yritti luoda samanlaista kapinatilannetta kuin Krimillä vuonna 2014 tapahtui. Paldiskisakin oli kapinamieltä. Käsittääkseni yksi syy siihen miksi tällaista ei ole enää tapahtunut on se, että perinteisillä venäläisalueilla ukrainalaisten suhteellinen määrä on lisääntynyt. Ukrainalaiset ajattelevat eri tavalla demokratiasta ja sananvapaudesta kuin putinistit. Nuoret vironvenäläiset haluavat mieluummin Brysseliin kuin Moskovaan.

RAIN KOOLI totesi kolumnissaan *Turun Sanomissa* että uuden Viron neljännen vuosikymmenen suurin haaste on viron kielen ja Viron selviäminen kansakuntana. Miltä näyttää Viron ja viron kielen tulevaisuus?

A: Viron ja viron kielen tulevaisuus näyttävät hyviltä. Lapsemme käy virolaista koulua. Tässä kotikadulla on suomalainen, venäläinen ja virolainen poika. Yhteinen kieli on viro. Viro on käyttökieli tässä yhteiskunnassa.

V: Kulttuuri ei voi olla mikään museo. Kulttuuri elää jos se on elastinen. Virolaisuus kehittyä, mutta pysyä virolaisena. Viron hienoimpia juttuja on ennakoluulon innovatiivisuus ja nuorten sarjayrittäjien energia. Rohkeus. Viron suurin haaste on ilmastomuutos. Viro on alava kuin Hollanti. Jos ilmastomuutoksesta jotenkin selvitään niin ei meillä taida olla täältä kiire mihinkään. Poikamme tosin taitaa olla karistamassa kylätien pölyt jaloistaan. Hänen unelma-ammattinsa on nyt metsänvartija Amerikassa.

A: Tämä on meidän maailmannäpämme.

VOIMAKAUPPA

Tilaukset: kauppa.voima.fi, tilaukset@voima.fi tai 044 238 5109

25€
SIS. POSTIKULUT

Jari Tamminen

NAUTI TYHJYYDESTÄ JA MUITA VASTAMAINOKSIA

Kirja kerää yhteen Voimassa ilmestyneitä vastamainoksia ja niihin liittyviä artikkeleita.

Jenni Holma, Veera Järvenpää ja Kaisu Tervonen

NÄKYMÄTÖN SUKUPUOLI

Ensimmäinen suomalainen tietokirja muunsukupuolisuudesta.

15€
SIS. POSTIKULUT

35€
+ POSTIKULUT

Antti Kalakivi

PERINTÖ HELSINKI-GRAFFITIA VUOSILTA 1992-2017

Maalauksia, paikkoja, tekijöitä ja tarinoita helsinkiläisestä graffitikulttuurista neljännesvuosisadan ajalta.

Veikka Lahtinen ja Pontus Purokuru

MIKÄ LIBERALISMIA VAIVAA?

Teos valottaa hallitsevan länsimaisen aatteen murenemistä ja pohtii mitä voi tulla sen jälkeen.

29,90€
SIS. POSTIKULUT

Suvi Auvinen

LIHAN LOPPU

Mitä syömme huomenna? Ruokatrendit tulevat ja menevät, mutta yksi on tullut jäädäkseen: kasvissyönti.

26,90€
SIS. POSTIKULUT

21€
SIS. POSTIKULUT

Timo Kalevi Forss ja Aiju Salminen

MITÄ ON PUNK?

Punk on tullut jäädäkseen suomalaiseen kulttuuriin, mutta siitä ei ole juurikaan kirjoitettu lapsille. Nyt on aika korjata tämä puute. *Mitä on punk?* on 5–12-vuotiaille lapsille suunnattu tietokirja.

Kaisu Tervonen (toim.)

13 KATSELUASENTOA

Televisio on entistä vähemmän kansakunnan yhteinen rituaali ja entistä enemmän jokaisen yksityinen tunne-elämys. Esseekokoelma tarkastelee miltä televisio tuntuu.

26,90€
SIS. POSTIKULUT

VOIMAN VUOSITILAUS

Ajankohtaista asiaa yhteiskunnasta ja kulttuurista!

Tilaamalla Voiman annat tukesi moniäänisen journalismin tuottamiselle jatkossakin.

Pelkoa ja taajama- mystiikkaa

ITÄ-SUOMEN KORPIMAISEMIIN sijoittuva *Yön oppimäärä* on äidin-kielen ja kirjallisuuden opettaja **Anna Isolan** esikoisromaani ulkopuolisuudesta, rakkaudesta ja ennen kaikkea pelosta.

TEKSTI: PETRI VIENO • KUVAT: ALEKS TALVE

Yösalmen kunnan tiellä vasta-aloittaneen opettajan ketjut putoavat. Vieras mies pysäyttää autonsa ja tulee auttamaan naista. Heidän välillään ei tapahdu mitään arkisesta poikkeavaa, mutta idyllisen pikkukaupunkimaise-
man yllä leijuu pelon ilmapiiri. *Yön oppimäärä* vie lukijan matkalle nuoren opettajan elämään ja syrjäkylien taajamamystiikkaan, jossa romantiikka ja kauhu kulkevat käsi kädessä.

UNENOMAINEN YÖSALMI

”TUNNELMA TULEE siitä mistä itse tykkään”, Isola sanoo. Esikoiskirjailija haluaisi katsoa ja lukea kauhua, mutta ei pysty. Silti häntä viehättää kaikki pelottava ja mystinen. ”Olen aina pelännyt ihan hirveästi, ja aloin nukkua omassa huoneessa vasta 11-vuotiaana, koska minua pelotti niin paljon yöllä. Minulla oli todella vilkas mielikuvitus.”

Isolan ideat syntyvät elokuvamaisista mielikuvista, mutta liikkeelle teksti lähtee vasta kun kirjailija löytää oikean kertojaäänensä. Sen pitää soida juuri oikealla tavalla: ”Siinä mielessä se muistuttaa instrumenttia.”

Isola kirjoitti romaania vuosia ja prosessin aikana se kävi läpi monenlaisia muutoksia. Alun perin hahmoja ja paikkoja oli enemmän, mutta lopulta teos tiivistyi yhteen päähenkilöön ja kahteen kylään. Koko ajan romaanissa säilyi sen ydin: unenomainen Yösalmi.

Nykyään Oulussa asuva Isola on itse kotoisin Pohjois-Savon Sonkajärveltä, joka esiintyy romaanissa sellaisenaan

Lean hahmossa on Isolan mukaan kyse epäseksuaalisen vanhapiikaopettajan stereotyyppistä ja siitä, miten koulun ja kylän yhteisössä hänen seksuaalisuudestaan tulee ikään kuin kaikkien omaisuutta. Silloin muilla on näennäisesti lupa kommentoida hänen ihmis-suhdetilannettaan ja puhua rasvaisia juttuja.

ja on samalla toiminut inspiraationa myös kuvitteelliselle Yösalmelle. Isola sanoo kirjoittaneensa Yösalmesta ja Sonkajärvestä, koska sellaisista paikoista kirjoitetaan niin vähän. Suomalainen kylä on kirjailijan mielestä valmiiksi hyvä miljöö tekstille, koska siellä on enemmän tyhjyyttä kuin ihmisiä, ja ainut julkinen tila on kylänraitti ja metsä. Päähenkilö Leallakaan ei ole romaanissa paljon ystäviä, joten hän seurustelee enemmän paikkojen kuin ihmisten kanssa. Yksinäisyyteen ja ulkopuolisuuteen suhtaudutaan romaanissa myös huumorilla, ja on mukana romantiikkaakin. Isola pitää amerikkalaisena yhdistelmänä sitä, että pahaenteinen mysteeri yhdistyy romanttisen rakkauden ja yksinäisyyden kuvauksiin. Seattlessa asti opettanut esikoiskirjailija inspiroituukin yhdysvaltalaisista tekijöistä, muun muassa **Raymond Carverista**, josta hän on aikoinaan kirjoittanut gradunsa, sekä **David Lynchin** *Twin Peaksista*, johon teosta verrataan jo takakannessa.

”Se on käytetty mutta onnistunut viittaus”, Isola sanoo. Esikoiskirjailijaa viehättää *Twin Peaksissa* erityisesti se, miten pikkukylän synkkä surrealismi kohtaa saippuaoppe-ramaisen romantiikan. Myös *Yön oppimäärässä* tärkeitä ovat rakkauden kuvaukset, sisäinen maailma fantasioineen sekä toisen ihmisen romantisointi. Nämä nostavat kerronnan pois arkirealismen tasolta.

”Ei olla missään navetassa, vaan tunteellinen rakkaustarina yhdistyy katoavan ihmisen mysteeriin.”

RAKKAUDESTA, KARHUISTA JA KATOAVISTA NAISISTA

KIRJAILIJALLE ITSELLEEN *Yön oppimäärässä* kiinnostavinta ovat Lea ja Lean ihmissuhteet. Nuori opettaja ei tunne kuuluvansa rakkauteen eikä näe itseään romanttisissa fantasiaissaan. Niihin kuuluvat toisenlaiset ihmiset.

”Kun hän rakastuu, siihen liittyy ensimmäisenä häpeä.”

Häpeää ei ainakaan helpota se, että opettajana Lea on aina näkyvillä. Isolan mukaan herkälle ihmiselle hirveintä olisi, että seksuaalisuuteen tai rakkauselämään liittyvät asiat paljastuisivat luokan edessä.

Lean hahmossa on Isolan mukaan kyse epäseksuaalisen vanhapiikaopettajan stereotyyppistä ja siitä, miten koulun ja kylän yhteisössä hänen seksuaalisuudestaan tulee ikään kuin kaikkien omaisuutta. Silloin muilla on näennäisesti lupa kommentoida hänen ihmissuhdetilannettaan ja puhua rasvaisia juttuja.

”Tällaisessa kuviossa on kyse eräänlaisesta tuplahäpäisemisestä, kun yhtä aikaa kiistetään seksuaalisuus ja repostellaan sillä.”

VAIKKA SEKÄ Isola että Lea ovat opettajia, päähenkilö ei ole yhtä yhteen kirjoittajan kanssa. Lea on pikemminkin Isolan kirjoittava minä, jonka hän kuvittelee aivan erilaiseksi persoonaksi ja opettajaksi kuin itsensä. Yhteistä heille on kuitenkin pelko.

Lean kamppailu pelkojensa kanssa näyttäytyy romaanissa milloin traagisena, milloin absurdin humoristisena. Isolan mielestä Leassa tärkeintä on silti herkkyyks ja ulkopuolisuus sekä se, miten hän käsittelee niitä.

Naiseuteen liittyviä pelkoja käsitellään romaanissa monesta näkökulmasta, ja erityisesti esiin nousee äidin rooli sekä halu paeta perinteistä perhe-elämää. Isolan mukaan se, että nainen jättää perheensä, on aina ollut valtava tabu.

”Kuvittelisin, että oma sukupolveni käy paljon enemmän ja avoimempaa keskustelua perheen perustamiseen ja lapsikysymykseen liittyen kuin *Yön oppimäärän* sukupolvi, mutta silti kysymys on edelleen valtava, ja valintoihin liittyy kaikessa lopullisuudessaan todella usein kipua, pettymystä, katumusta ja surua ja paljon myös sellaista, mistä ei ole lupa puhua.”

Kirjailija syventää vaikeaa aihetta painajaismaisessa karhuperheen fantasiatarinassa, joka on saanut innoituksensa Isolan oppilailleen luetuttamasta *Kultakutri ja kolme karhua* -sadusta. Karhutarina tuo teokseen jumalaisen perspektiivin, joka näyttää sellaistakin, mitä päähenkilö omine rajoitteineen ei havaitse.

”Lea on raaka ja armoton itseään kohtaan. Karhun katseen kautta häntä pystyi katsomaan lempeämmin.”

OPETTAJANPÖYDÄN TOISELLA PUOLELLA

AIKUISENA LEA on opettajanpöydän toisella puolella, mutta lapsena koetut ulkopuolisuuden ja pelon tunteet eivät jätä rauhaan. Isola näkee yhtäläisyyden Lean ja omien kokemustensa välillä:

”Olin kauhuissani, kun menin töihin ensimmäistä kertaa. Kaikkihan me olemme käyneet yläasteella, ja se on ihan oma maailmansa. Kukaan nuori opettaja ei pääse aloittamaan ilman, että koetellaan ja puututaan persoonaan. Ja minä olin todella herkkä pienillekin jutuille.”

Alun perin Isola ei aikonut kirjoittaa opettamisesta, sillä hänellä ei omien sanojensa mukaan ollut mitään suurta ajatusta siitä, mitä pitäisi opettaa ja miten kasvattaa lapsia. ”Opettajat jaksavat käydä keskustelua koulusta, mutta se tuntuu toisten ihmisten peliltä, jossa minä olen laidoilla.”

Isola halusi kuitenkin tarkastella koulumaailman vallankäyttöä ja rooleja, sillä erityisesti opettajana oman vallan tajuaminen on niin tärkeä asia. Aikuisilla voi olla käytännössä rajaton valta lapsiin ja nuoriin, Isola sanoo.

”Tästä syystä karsastan esimerkiksi karismaattisen opettajan ideaalia, jota fiktio ja opettajat myös itse yhä edelleen toisintavat.”

Isolan mukaan kouluromaanit usein vahvistavat haitallisia stereotyyppioita. Genressä toistuvat esimerkiksi pelastajanarratiivi sekä tuttu kuvio, jossa teinit ja opettaja käyvät sotaa keskenään. ”Todellisuudessa se on työtä kuin muukin. Ei siinä tapahdu mitään mahtavaa kehitystä tai nousua.”

Isola pitää koulua kuitenkin hyvänä miljöönä romaanille, sillä siellä on valmiiksi kauhuelementtejä ja ajastaan jääneitä esineitä. Hän ihailee esimerkiksi vitriinien täytettyjä eläimiä ja iänikuisia karttoja. ”Lapsena meille tavallaan opetettiin vanhaa maailmaa. Minusta se oli ihan fine, ja on ällöttävä ajatus, että meidän pitäisi opettaa jotain tulevaisuuden taitoja.”

Monien opettajien tavoin Isolakin on huolissaan siitä, miten vähän lapset ja nuoret nykyään lukevat. Häntä ahdistaa erityisesti se, miten lukemisesta on tullut aikuisten ja lasten välistä kaupankäyntiä ja peliä. ”Myös niissä perheissä, joissa kannustetaan lukemaan, kilpailevat voimat ovat paljon voimakkaampia.”

Isola korostaa, että koululla on peiliin katsomisen paikka siinä, miten lasten ja nuorten lukeminen on romahtanut. Kirjan, tekstin ja erityisesti kaunokirjallisuuden merkityksellisyys on Isolan uran aikana jätetty esimerkiksi digiosaamisen jalkoihin, eikä lukemista ole osattu arvostaa ennen kuin nyt, kun herätään siihen, että lukemattomuus ja heikko lukutaito näkyvät kaikessa.

”Minulle lukeminen on pitkälti kaikki, myös koulussa, eikä sitä voi korvata millään muulla.”

JULKAISUN JÄLKEEN Isola on ehtinyt lomailla mutta myös lukea ja kirjoittaa. Viime aikoina hän on kääntänyt **Raymond Carverin** ensimmäistä novellikokoelmaa *Will You*

Monien opettajien tavoin Isolakin on huolissaan siitä, miten vähän lapset ja nuoret nykyään lukevat. Häntä ahdistaa erityisesti se, miten lukemisesta on tullut aikuisten ja lasten välistä kaupankäyntiä ja peliä. ”Myös niissä perheissä, joissa kannustetaan lukemaan, kilpailevat voimat ovat paljon voimakkaampia.”

Please Be Quiet, Please? (1976). Toisesta romaanista Isola paljastaa sen verran, että sekin tulee luultavasti liittymään **Carveriin** ja Amerikkaan – sekä tietysti opettamiseen, rakkauteen ja pelkoihin. Vaikka idea odottaa vielä selkiytymistä, esikoiskirjailija vaikuttaa toiveikkaalta.

”Tie on auki.”

ISOLAN LUKUVINKIT:

Raymond Carver: *Mistä pubumme kun pubumme rakkaudesta*
Henry David Thoreau: *Walden*
Emma Cline: *Daddy*

VALDUR MIKITA JA LINGVISTINEN METSÄ

TEKSTI: SEPPÖ LAHTINEN • KUVAT: JAAN TOOTSEN & PIRET AASLAID

”Filosofiaa, estetiikkaa ja elämänviisautta voi löytää kaikkialta maailmasta, mutta jos haluaa kokea todellisen voiman, on mentävä torstai-iltana johonkin yksinäiseen paikkaan ja jättävä odottamaan. Tämä metafora ilmentää viron kielellä ajattelevien ihmisten viehtymystä maasta nouseviin selettämättömiin asioihin.”

VALDUR MIKITAN pääteoksena pidetty *Lingvistinen metsä* on ilmestymässä suomeksi. Kielitieteilijä **Janne Saarikivi** on todennut että etelävirolainen **Valdur Mikita** puhuu sellaisen elämäntavan puolesta joka ei kilpaile, ei ole vahva eikä brändätty ja joka on ikään kuin hiljaisessa marginaalissa, mutta on kuitenkin pysyvä ja arvokas. Mikita kirjoittaa näkyviin sen kuinka kulttuurin ydin ja tärkein sijaitsevat muualla kuin keskustoissa ja metropoleissa. Mikitaa voikin pitää paitsi kiinnostavana kirjailijana myös suomalaisugrilaisena filosofina, joka puhuu pienten kansojen ja kulttuurien tärkeydestä, vähemmistökielten asemasta, diversiteetin merkityksestä luonnolle ja ihmiskunnalle, kielen ja luonnon suhteesta, sekä ihmisen kehon ja kielen suhteesta.

TAPAAAMME ELOKUUN puolivälin tienoilla 2021 **Valdur Mikitan** Tartossa. Viron kansallismuseon parkkipaikalla vastaamme kävelee hymyilevä mies. Hänen taustallaan kohoaa entisen Raadin sotilaslentokentän kiitoradalla 356 metriä pitkä ja järven yli ulottuva teräsbetonilasikompleksi. Muiston kenttä on Viron suurin museo. Mikita toteaa rakennuksen olevan turhan pompöösi, pienempikin kansallismuseo olisi riittänyt pienelle kansalle. Mutta hän jatkaa että toki on hyvä, että suomalaisugrilaista perinnettä vaalitaan. Kirjailija **Heikki Kännö** istuu takapenkillä ja kartanlukijan paikalla istuva Valdur toteaa Kännön näyttävän kuninkaalta. Ehkä hän voisikin olla setukaisten tuleva kuningas. Ajamme Tartosta 30 kilometriä ”metsän suuntaan” luonnonpuiston laidalle, Mikitan mökille. Mikita tarjoilee metsän ja puutarhansa antimia avotuligrillin äärellä ja aloitamme haastattelun.

SINULTA ON aiemmin ilmestynyt suomeksi *Kantarellin kuuntelun taito*, joka sai hyvän vastaanoton Suomessa. *Lingvivistä metsää* pidetään kuitenkin Virossa pääteoksenasi. Miten *Lingvistinen metsä* alunperin syntyi?

– Suunnittelin kirjaa kulkiessani luonnonpuistossa tuossa aidan takana. Sehän alkaa kirjaimellisesti tuosta tonttini rajalta. Tuo metsä on ollut suosikkipaikkani ja jonkinlainen henkinen kotini, Tarton yliopiston ohella, jo ainakin 2000-luvun alusta. Täällä ja Tartossa asuessani pystyn yhdistämään metsän ja yliopiston. Sienestys ja marjastus ovat nekin kuin kirjoittamista. Kerään metsässä sieniä, marjoja ja ajatuksia. Korvessa löysin oikean asenteen kirjoittamiseen. Kirjoitin kirjaa seitsemisen vuotta. Alunperin en suunnitellut kirjan julkaisua. Kirjoitin jonkinlaista päiväkirjaa. Mutta jossain vaiheessa huomasin rakenteen tekstieni takana. Materiaalia oli pitkälti yli 2 000 liuskaa. Tajusin kymmenesosan siitä olevan niin hyvää että se kelpaisi kirjaan asti.

UONNA 2008 tapahtuneen julkaisun jälkeen *Lingvivistestä metsästä* tuli valtavan suosittu Virossa. Kirjasta, jonka ajattelit tehneesi lähinnä vain ystävillesi ja tutuillesi. Myynti ylitti moninkertaisesti esimerkiksi viroksi käännetyn ja Virossakin suurta suosiota nauttivan **Sofi Oksasen** *Pubdistuksen* myyntiluvut. Tuntuu että milteipä kaikki virolaiset ovat lukeneet tai ainakin omaavat käsityksen kirjastasi. Yllättikö suosio sinut?

– En vieläkään käsitä miksi kirjasta tuli niin suosittu. Kirjoitin isovanhempieni sukupolven elämästä ja maailmankuvasta, ehkä se herätti nostalgisia tunteita. Kirjoitin vanhoista asioista jotka ovat säilyneet ja jotka ovat yhä tärkeitä virolaisille. Virolaiset ovat omalaatuista väkeä, mutta ottavat usein itsensä turhan vakavasti. Kirjassani oli kaiketi mieliä ravitsevaa huumoria ja itseironiaa.

Virolaiset ja suomalaiset ovat samanlaisia jollain määrittämättömällä tavalla. Tiedämme että todellinen elämä on siellä missä saamme nähdä taivaan ja maan. Metsässä ja puutarhassakin olemme yhteydessä arkaaiseen kulttuuriin. Loin kirjassani pitkät juuret Viron historialle. Tyyli on toki hieman itseironinenkin, mutta virolaiset tuntuivat tarvitsevan leikkisiä kehitelmiäni. Toivon että suomalaiset kiinnostuvat kirjani kautta omista itämeren-suomalaisista juuristaan.

TUNNISTAN TUOSSA varsinaissuomalaisia piirteitä. Hali-kossa, Perniössä ja Sauvossa on pellot täynnä etelästä tulleiden kivikirveitä ja myöhempääkin kalustoa. Muutama vuosi sitten kuljin kirjailija **Ville Hytösen** kanssa Kihnun saarella pitkin loputtoman tuntuisia hämäreitä metsäteitä etsimässä runonlaulaja **Kihnu Virveä**. Törmäsimme kalastajan rouvaan, joka totesi ettei ollut koskaan käynyt Suomessa, mutta olleensa siellä koko ajan: ”Olen aina ajatellut että olemme samaa maata.” Viron periferiassa kohtaa kiintoisaa pitemmän historian tajuamista. *Lingvistisen metsän* teemat ekotastrofista ja pienten kulttuurien ja kielten tuhosta tuntuvat erittäin ajankohtaisilta. Jopa ajankohtaisemmilta kuin vuonna 2008. Uskotko teemojesi koskettavan suomalaisia?

– Virolaiset ja suomalaiset ovat samanlaisia jollain määrittämättömällä tavalla. Tiedämme että todellinen elämä on siellä missä saamme nähdä taivaan ja maan. Metsässä ja puutarhassakin olemme yhteydessä arkaaiseen kulttuuriin. Loin kirjassani pitkät juuret Viron historialle. Tyyli on toki hieman itseironinenkin, mutta virolaiset tuntuivat tarvitsevan leikkisiä kehitelmiäni. Toivon että suomalaiset kiinnostuvat kirjani kautta omista itämerensuomalaisista juuristaan.

YLISTÄT KIRJOISSASI virolaisia isoäitejä. Mummot ja mummut ovat arvossaan Virossa?

– Virossa on todella paljon ihmisiä, jotka ovat kasvaneet paljolti isoäitien ja isoisienkin kasvattamina. Tällaiset klas-siset isoäidit ovat katoava luonnonvara. Kirjani suosion salaisuus lienee sekin, että me virolaiset etsimme syvempää merkitystä elämään omasta historiastamme. Periferia on säilyttänyt vanhoja kertomuksia ja kulttuurikerroksia. Kansalliseepoksemme *Kalevipoeg*, kulttuurimme keskipiste tuntuu meistä tyhjältä. Periferiasta etsitään merkityksiä. Pidän tarttolaisen klassikkosemiootikko **Juri Lotmanin** ajatuksesta, jonka mukaan kulttuurin kehityksen tietyssä vaiheessa keskusta ja periferia vaihtavat paikkoja. Periferiasta tulee uusi keskusta. *Kalevipoegissa* ei ole virolaista sielua, toisin kuin *Kalevalassa* suomalaisen. **Friedrich Reinhold Kreutzwald** loi *Kalevipoegista* jättiläistarinan. Hän oli kirjailija. Teos on paradoksi. Virolaisen kulttuurin keskiössä teos on varmasti vielä 100 vuoden kuluttuakin, mutta sen sisällä ei silloinkaan ole virolaista sielua.

MILLAISENA NÄET viron kielen tulevaisuuden?

– Jos viroa käytetään laajasti eri yhteyksissä kommunikaatiossa, niin kaikki on hyvin. Tarvitsemme uusia **Tammsaaria**, **Kallaksia**, **Krosseja** ja **Kaplinskeja**. Jokainen sukupolvi tarvitsee omat mestarinsa. Hyvä kirja on silta syvään itsetuntemukseen ja ajatteluun. Meidän pitäisi vaalia myös pienten paikkojen mikronimistöä, joka on usein paljon aidommin virolaista kuin saksalaisten kartanonherrojen huterasti talti-oimat paikannimet, jotka ovat sitemmin vakiintuneet käyttöön. Viljandin seudun isovanhemmillani oli tiedossa esimerkiksi purojen, isojen kivien ja puiden nimet. Monet niistä olivat selkeästi yksilöitä. Niitä kunnioitettiin. Ne olivat eläviä olentoja. Sanat, kivet ja ihmiset olivat kaikki heitä. Niillä oli persoona. Se oli vanhaa, mutta elävää animistista perinnettä, jossa kieli, kulttuuri ja luonto ovat yhtä. Filosofiaa, estetiikkaa ja elämänviisautta voi löytää kaikkialta maailmasta, mutta jos haluaa kokea todellisen voiman, on mentävä torstai-iltana johonkin yksinäiseen paikkaan ja jäätävä odottamaan. Tämä metafora ilmentää viron kielellä ajattelevien ihmisten, ja ehkä laajemminkin fennougrien viehtymystä maasta nouseviin selittämättömiin asioihin. Fennougri, joka katselee puuta tai sientä tuntee itsensä onnelliseksi. Inspiroituu ja on yhtä kosmoksen kanssa. Se on yksinkertaista ja kaunista. Maailman muuttuessa entistä arvaamattommaksi kulttuuri on ainoa asia joka suojelee meitä.

MONI SUOMALAINEN lukija on pitänyt *Kantarellin kuuntelun taidosta*. Miten *Lingvististä metsää* pitäisi lähestyä?

– Pidän kirjoista, joista voin lukea vaikka vain yhden sivun jostain keskeltä, alusta, tai lopusta. Ja tuo sivu antaa ajattelemisen aihetta pitkäksi aikaa. *Lingvistinen metsä* on sellainen

Fennougri, joka katselee puuta tai sientä tuntee itsensä onnelliseksi. Inspiroituu ja on yhtä kosmoksen kanssa. Se on yksinkertaista ja kaunista. Maailman muuttuessa entistä arvaamattommaksi kulttuuri on ainoa asia joka suojelee meitä.

kirja. Voit lukea siitä vaikka kaksi sivua mistä kohtaa vaan. Ja voit lukea kaksi sivua lisää vaikka kahden viikon, tai kahden vuoden kuluttua, tai olla lukematta kirjaa enää koskaan, tai palata siihen 25 vuoden päästä. Koko kirjaa ei ole pakko lukea kerralla. Voin itsekin miettiä jotain lukemaani kirjan sivua vaikka viikon. Tämä on runollinen käsitykseni lukemisesta. Jotkut ihmiset ovat sanoneet että *Lingvististä metsää* on mukava lukea ulkona, erityisesti metsässä. *Lingvistinen metsä* tuntuu erilaiselta kesällä ulkona kuin talvella sisällä laiskanlinnassa luettuna.

ANNA ROMAANIN RAVISTELLA

”Liimatan uutuus ruotii kainuulaista mielenmaisemaa vaivattoman tarkasti.” – Kaleva

Hautajaiskengät

TOMMI LIIMATTA

Vahva sukupolviromaani syrjäseutujen tervaskannoista ja metsäpirttien salaisuuksista.

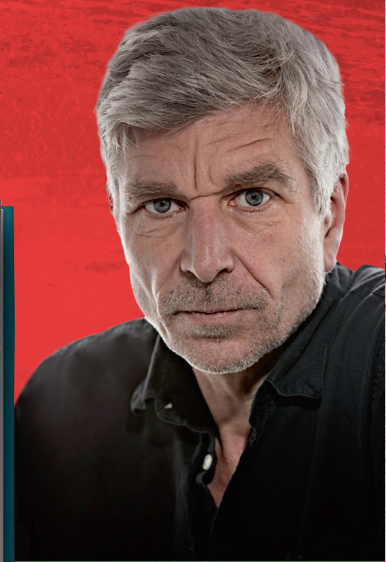

Aamutähti

KARL OVE KNAUSGÅRD

Knausgårdin väkevä paluu vie pimeiden voimien äärelle. Mitä kaikkea voikaan tapahtua, kun taivaalle ilmestyy valtava tähti?

”Aamutähti ei ole romaani, jonka voisi selittää. Se pitää kokea herkin aistein ja avoimin mielin.” – VG

Haukansilmä

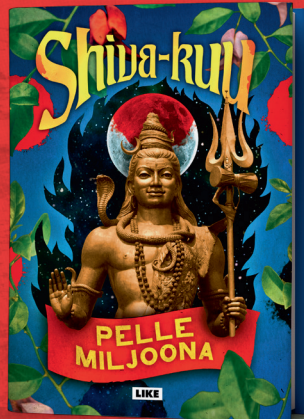
JP KOSKINEN

Huimaavan eepinen historiallinen romaani pojasta, joka näkee kauemmas kuin kukaan.

”Puhdasverinen seikkailuromaani ja aivan erinomainen kirja.” – Keski-suomalainen

LIKE

Shiva-kuu

PELLE MILJOONA

Seikkailuromaani kehrää kuin Mahatma Gandhin rukki, ja lopputuloksena on annos tulisesti maustettua Bollywoodia.

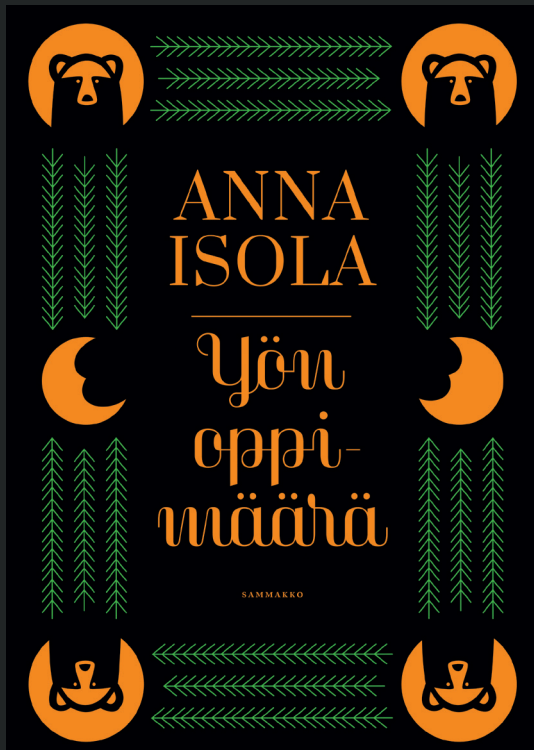
SAMMAKON JULKAISUT

2021

ANNA RÄPYLÄN KOSKETAA!

KUVASSA ESIKOISKIRJAILIJA ANNA ISOLA • KUVA: ALEKS TALVE

KL 84.2 • ISBN 978-952-483-417-9 • Sidottu • 368 sivua • 32 eur

YÖN OPPIMÄÄRÄ

Romaani

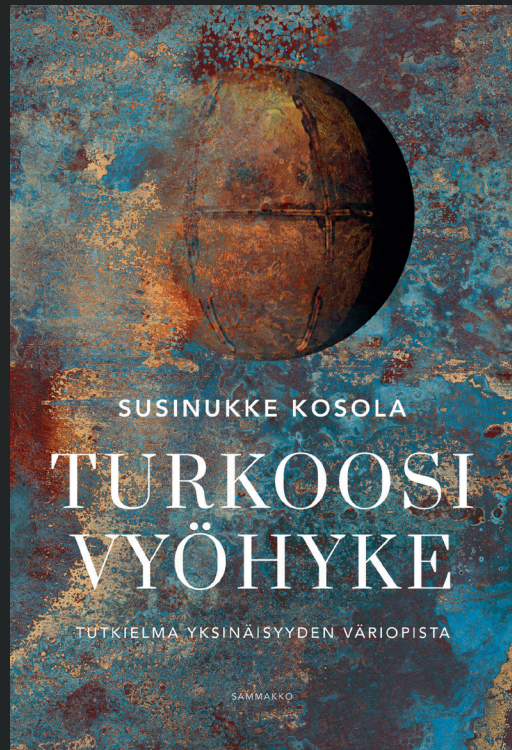
ANNA ISOLA

1986, YÖSALMEN kunta pohjoisessa Savossa. Lean ensimmäinen työpaikka ja yhden huoneen asunto opettajataloilla koulun takana. On oltava jämäkkä, rehtori ohjeistaa: Jos hallinnan menettää, sitä ei saa takaisin. Mutta miten elämässä ja rakkaudessa kokematon, arka Lea voisi olla muuta kuin pelkkä tyttö yksin tyhjällä tiellä? Miten voi kasvattaa ketään sellainen, joka ei ole koskaan itse kasvanut aikuisen mittoihin?

Yön oppimäärä on Anna Isolan säihkyvän arkifantastinen esikoisteos ihmisistä ja karhuista, taloista ja tunkeilijoista sekä ulkopuolisuudesta ja rakkaudesta. Se vie lukijan syvälle metsiin, muistoihin ja uniin, joita värittävät syrjäseutujen melankolia ja twinpeaksmäiset painajaiset.

ANNA ISOLA (s. 1982) on oululainen opettaja. Hän on kotoisin Pohjois-Savon Sonkajärveltä. Hän on opettanut suomen kieltä ja kirjallisuutta Oulussa, Rovaniemellä, Kajaanissa, Sievissä, Ylitornioilla ja Seattlessa. Romaani *Yön oppimäärä* on hänen esikoisteoksensa.

LUE LISÄÄ ANNA ISOLASTA SIVULTA 16

KL 82.2 • ISBN 978-952-483-401-8 • Nidottu • 207 sivua • 20 eur

TURKOOSI VYÖHYKE

Tutkielma yksinäisyyden väriopista

Runoja

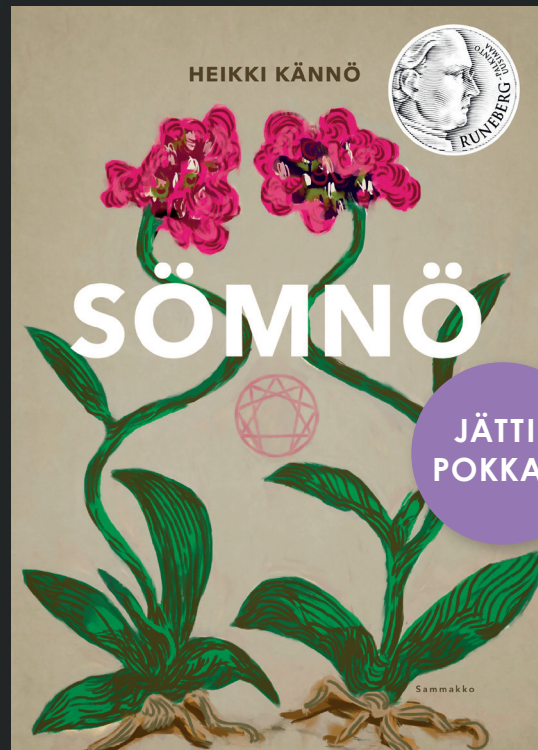
SUSINUKKE KOSOLA

YHTEISKUNNAN LAITAMILLA on lyöttädyttävä yhteen selviytyäkseen, jakaakseen yksinäisyyden, joka on sisäänrakennettu toiseuteen.

Palkitun Susinukke Kosolan neljäs teos *Turkoosi vyöhyke* on runoelma kumppanuudesta tulevaisuudeltaan kapeaksi käyvässä maailmassa. Kuinka olla sekä onnellinen että hyvä paikassa, jossa jokainen teko on ruokaa tuhoa kylvävälle talousjärjestelmälle ja jokaisella ajatuksella on maailmanlopun varjo?

DANIIL KOZLOV (s. 1991), taiteilijanimeltään **SUSINUKKE KOSOLA** on pietarilaissyntyinen, Turussa asuva kirjoittaja ja kirjallisuusalan sekatyöläinen. Häneltä on julkaistu neljä runokirjaa, jotka ovat saaneet kritikoiden suitsutusta, palkintoja ja ehdokkuuksia. Kosola tunnetaan myös runouteen ja yhteiskunnalliseen kirjallisuuteen keskittyvän Kolera-kollektiivi -nimisen kustantamon perustajana ja lavarunoilijana, sekä kansallisen Runografi-hankkeen ideoijana ja vetäjänä. Taiteellisen työskentelyn lisäksi hän toimii lyriikan kirjoittamisen opettajana muun muassa Turun yliopistossa ja työskentelee aktiivisesti alueensa kirjallisella kentällä.

LUE SUSINUKKE KOSOLAN KUULUMISIA SIVULTA 40

KL 84.2 • ISBN 978-952-483-418-6 • Nidottu • 550 sivua • 20 eur

SÖMNÖ

Romaani

HEIKKI KÄNNÖ

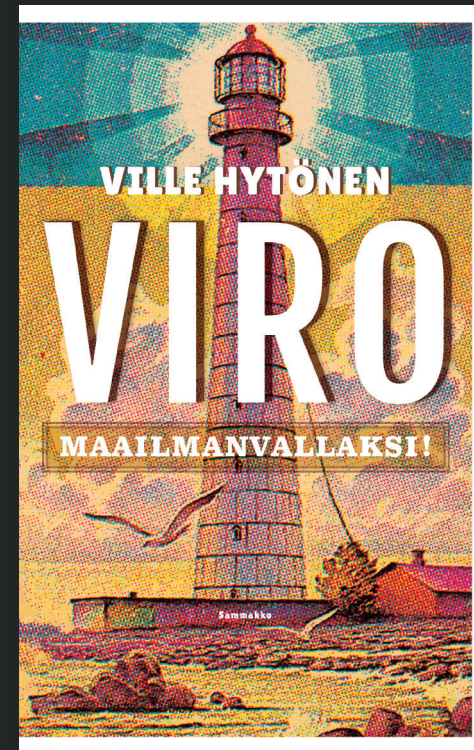
TODELLISUUDEN KÄTKETTYIHIN puoliin vihkiytynyt kirjailija Isak Severin työstää syväluotaavaa elämäkertaa tukholmalaisesta kuvataiteilijasta Werner H. Bergeristä, joka nauttii kansainvälisissä taidepiireissä myyttistä mainetta.

Isak on vakuuttunut, että paljastaakseen taiteilijan salaisuudet hänen on selvitettävä Bergerien suvun vaiheet pienimpiä yksityiskohtia myöten. Selonteosta kasvaa seikkailu Belgian Kongon viidakoihin, Itävaltaan, Ranskaan ja lopulta Ruotsiin, karulle Sömnön saarelle. Suvun tarina on täynnä tieteen ihmeitä, uskontoa, taidetta, unia ja petollista rakkautta.

Kaiken tämän kiteytymä on Werner H. Berger, joka näyttäisi käyvän kauppaa tuntemattomien voimien kanssa. Hänen salattuja pyrkimyksiään säestävät Richard Wagnerin oopperat.

HEIKKI KÄNNÖ (s. 1968) on turkulainen kirjailija, jolta on ilmestynyt kolme romaania. Esikoisteos *Mehiläistie* oli ehdolla useiden palkintojen saajaksi, toinen romaani *Sömnö* voitti Runeberg-palkinnon vuonna 2019 ja kolmas romaani *Runoilija* oli Finlandia-palkintoehdokkaana vuonna 2020. Kännön ainutlaatuisen mielikuvitukselliset, rohkeasti genrejä yhdistelevät romaanit ovat nostaneet hänet Suomen eturivin kertojien joukkoon.

LUE LISÄÄ HEIKKI KÄNNÖSTÄ SIVULTA 4

KL 84.2 • ISBN 978-952-483-410-0 • Nidottu • 344 sivua • 25 eur

VIRO MAAILMANVALLAKSI

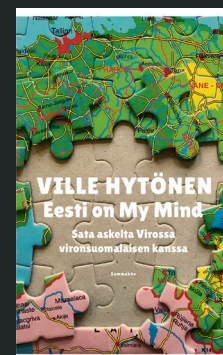
Kirjoituskokoelma

VILLE HYTÖNEN

VIRONSUOMALAINEN VILLE Hytönen kaivautuu yhä syvemmälle uuden kotimaansa ihmeellisyyksiin. Mitkä ovat Viron ja virolaisen kulttuurin vahvuudet? Mitkä ovat heikkoudet? Voiko pieni maa nousta kekseliäisyydellään ja uutteruudellaan suureksi? Lämminhenkinen tarinointi Viron lähihistoriasta ja seikkailut virolaisten kera kulkevat piparkakkujen, mutterikioskien ja punkkariluolien kautta kapakkavisojen historiaan, virolaisten mallien maailmaan ja neuvostoestetiikan ytimeen. Hytönen osallistuu olutpöhnäiseen kirveenheittoon, pohtii virolaista showpainia ja haastattelee inkeriläistä saarnaajaa.

VILLE HYTÖNEN (s.1982) on Virossa asunut Tallinnassa, Haapsalussa ja Viljandissa. Hän asuu nyt Harkussa, Suomenlahden äärellä. Hän on entinen kustantaja, entinen kirjakauppias, entinen boheemi ja nykyinen perheellinen mies pienessä majakkakylässä. Hytösen edellinen Viro-kirja kantaa nimeä *Eesti on my mind*.

MUISTA MYÖS:

LUE VILLE HYTÖNEN & ANNIINA LJOKKON KUULUMISIA SIVULTA 12

KL 84.2 • ISBN 978-952-483-403-2 • Sidottu • 334 sivua • 30 eur
Suomentanut Anniina Ljokkoi

LINGVISTINEN METSÄ

Kirjoituskokoelma

VALDUR MIKITA

LINGVISTINEN METSÄ pureutuu virolaisen ja itämerensuomalaisen kulttuurin historiaan aina mannerlaattojen liikkeistä alkaen. Mikitan tekstit risteilevät eri aikakausissa, maan pinnanmuodostumissa ja metsätyypeissä. Hänellä on kyky nähdä yhteyksiä nykyajan kulttuuri-ilmiöiden, maantieteellisten sijaintien sekä myyttien ja historian välillä. Raikkaan tulkinnan saavat niin esihistoriallisen ajan tapahtumat, kylmä sota kuin kesämökkikulttuuri.

MUISTA MYÖS:

VALDUR MIKITA (s. 1970) on etelävirolainen kirjailija ja semiotikko. Hän on kirjoittanut useita Virossa suuren suosion saavuttaneita, kau-

nokirjallisesti ansiokkaita esseekokoelmia, joissa käsitellään esimerkiksi identiteettiä, luontosuhdetta ja animistista maailmankatso-
musta. Vuonna 2018 Sammakolta ilmestyi Valdur Mikitan ensimmäinen suomennotettu teos *Kantarellin kuuntelun taito*.

LUE
LISÄÄ VALDUR
MIKITASTA
SIVULTA 20

KL 84.2 • ISBN 978-952-483-395-0 • Sidottu • 196 sivua • 30 eur
Suomentanut Raisa Porrasmäe

TOKUEN RESEPTI

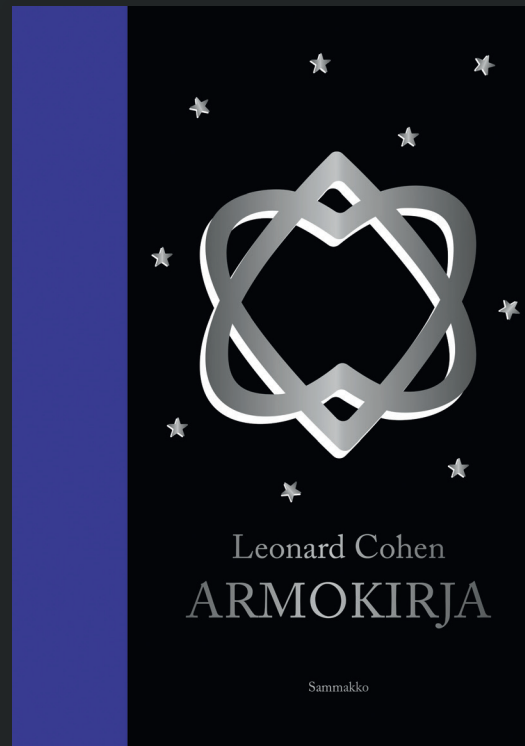
Romaani

DURIAN SUKEGAWA

DURIAN SUKEGAWA romaani kertoo koskettavan tarinan iäkäästä Tokuesta, joka on viettänyt elämänsä eristyksissä nuorena sairastamansa lepran aiheuttaman sosiaalisen stigman vuoksi. Hyväsydäminen muori kohtaa dorayaki-leivonnaisia kauppaavan, elämän murjoman Sentarōn, joka kantaa omaa synkkää salaisuuttaan. Hän on lusuinut vankilassa. Seuraan liittyy myös yksinäinen ja omaa tietään etsivä koulutytty Wakana. Tokue päätyy opettamaan Sentarōlle herkullisen paputahnan reseptin ja onnistuu samalla välittämään jotakin suurempaakin. Romaaniin perustuva, Naomi Kawasen ohjaama ja Cannesin elokuvajuhlilla mainetta niittänyt elokuva on nähty Suomessa nimellä *Kirsikkapuiden alla*.

DURIAN SUKEGAWA on japanilainen kirjailija, muusikko, radiotyöntekijä ja klovnii. Hän on valmistunut Wasedan yliopistosta pääaineenaan filosofia ja opiskellut kondiittoriksi. Sukegawa on juontanut nuorille suunnattua yöradio-ohjelmaa, laulanut bändeissä, julkaissut kymmeniä kirjoja ja asunut Japanin ohella Yhdysvalloissa.

LUE
JUTTU DURIAN
SUEGAWASTA
SIVULTA 36

KL 82.2 • ISBN 978-952-483-408-7 • Sidottu • 120 sivua • 25 eur
Suomentanut Seppo Pietikäinen • Ilmestyy 11/2021

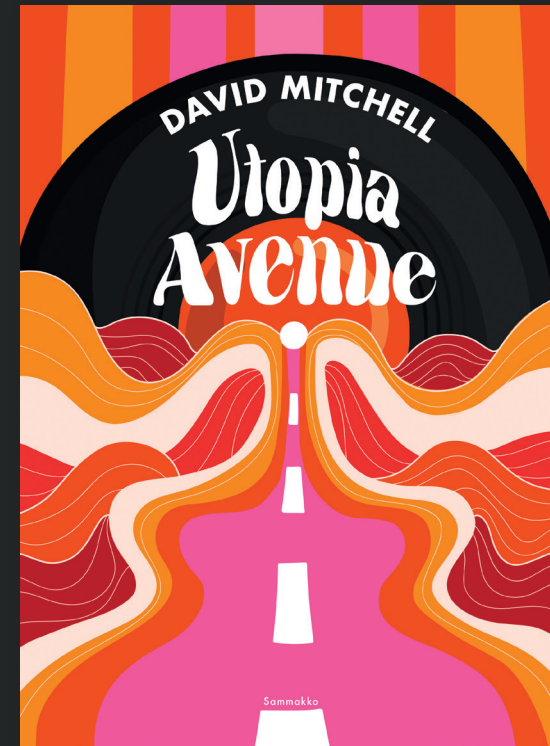
ARMOKIRJA

Runoja

LEONARD COHEN

LEONARD COHEN puhuu *Armokirjassa* modernien psalmien muodossa, joissa herjaus sekoittuu elegiaan ja uskonnollinen mietiskely ajatuksiin fyysisestä rakkaudesta. Runot on kyllästetty ylistyksellä, epätoivolla, vihalla, epäilyksellä ja luottamuksella. Cohenille tunnusomaisesti nämä hurskauden ja nöyryyden hengessä kirjoitetut proosarunot ovat syvästi henkilökohtaisia, mutta koskettavat myös lukijan sisäistä maailmaa. Tämä alkuteoksena nimellä *Book of Mercy* vuonna 1984 ilmestynyt teos saatiin suomeksi ensimmäisen kerran vuonna 1986 RockAdillon kustantamana Seppo Pietikäisen suomennotuksena. Tämä on saman suomennotuksen tarkistettu laitos. Uudesta esipuheesta vastaa Silvia Hosseini.

Kanadanjuutalaisen **LEONARD COHENIN** (1934–2016) taiteilijanura alkoi *Vertailkaamme mytologioita* -runokirjan julkaisulla Montrealissa vuonna 1956. Cohen pyrki musiikissaan, runoissaan ja romaaneissaan löytämään aina uutta. Tyylikokeilujen sävyttämä tuotanto kantoi vuosikymmenestä toiseen tahtua, tummanpuhuvaa Cohen-leimaa. Leonard Cohenin viimeiseksi runoteokseksi jäi postuumisti ilmestynyt *Liekki*. Sammakko on julkaissut Cohenilta myös runokokoelman *Kaipauksen kirja*.

KL 84.2 • ISBN 978-952-483-412-4 • Sidottu • 611 sivua • 30 eur
Suomentanut Einari Aaltonen • Ilmestyy 11/2021

UTOPIA AVENUE

Romaani

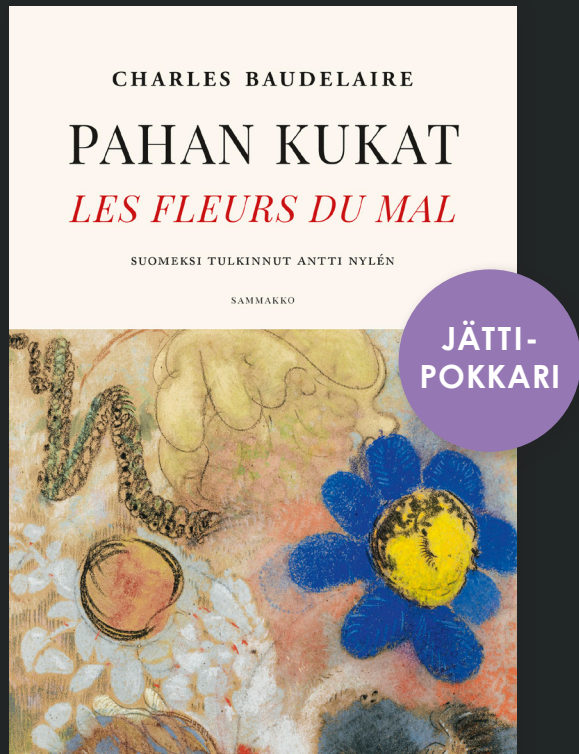
DAVID MITCHELL

UTOPIA AVENUE -romaani sijoittuu rockin ja psykedelian taiteellisesti kokeelliseen ja äärimmäisyyksiä tavoittelevaan kultakautteen 1960-luvun lopulle. Teos on täynnä musiikkia, luovaa energiaa, idealismia, unelmia, huumeita ja sekoilua, rakkautta ja surua sekä tähteyden ja maineen faustilaisia varjoja.

DAVID MITCHELLIN (s. 1969) genererajat ylittävät teokset ovat valloittaneet puolelleen sekä lukijat että kriitikot ja tuoneet hänelle lukuisia kirjallisuuspalkintoja. Mitchellin tyyli on elementtejä maailmankirjallisuuden klassikoista ja laatuscifististä. Hänen teoksensa muodostavat oman maailmansa, mutta jokainen teos on oma eheä kokonaisuutensa. Mitchellin edellinen suomennotettu teos *Luukellot* voitti mm. World Fantasy Awardin ja Tähtifantasiapalkinnon.

MUISTA MYÖS:

KL 82.2 • ISBN 978-952-483-407-0 • Nidottu • 495 sivua • 25 eur
Suomentanut Antti Nylén

PAHAN KUKAT

Les fleurs du mal

Runoja

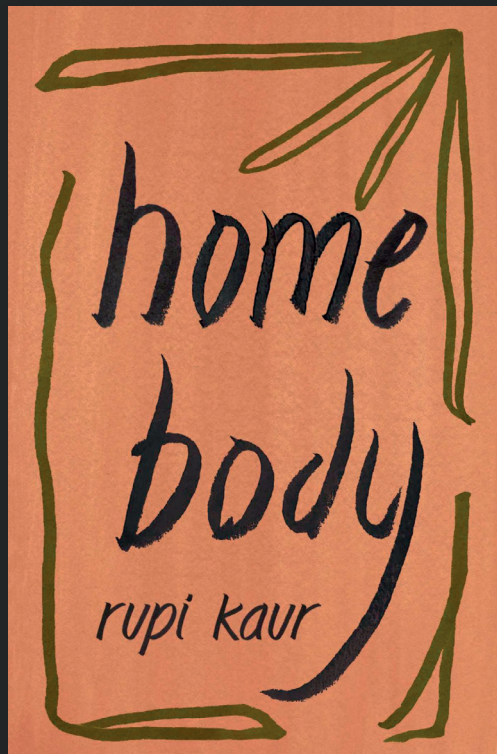
CHARLES BAUDELAIRE

CHARLES BAUDELAIREN (1821–1867) *Pahan kukat* on modernin kirjallisuuden perusteoksia. Siinä pääsee kuuluville joukko tunteita ja kokemuksia, jotka aiemmin olivat jääneet runouden piirin ulkopuolelle. *Pahan kukat* on epäilyn, ahdistuksen, katumuksen, halun ja oudon kauneudenjanon yksityiskohtainen, kärsivällinen, kiihkeä dokumentti nykyajan alkutaipaleelta.

”Tähän kauheaan kirjaan minä olen pannut koko sydämeni, kaiken hellyyteni, kaiken uskoni (valepuvussa), kaiken vihani”, kirjoitti runoilija kirjeessään elämänsä lopulla.

Dramaattinen, rakenteeltaan harkittu runoteos sisältää ranskan-kielisen rinnakkaistekstin ja selitysoosan.

CHARLES BAUDELAIRE (1821–1867) oli ranskalainen runoilija, kriitikko ja esseisti. Hän oli kiinnostunut ”modernista elämästä”, nopeasti muuttuvasta Pariisista, huumausaineista, kuvataiteista ja aikansa poliittisista ja esteettisistä virtauksista ja käsitteli niitä esseeproosassaan. Runoilijana hän loi pohjaa symbolismille. Uransa loppupuolella hän alkoi kirjoittaa pieniä anekdoottimaisia proosatekstejä, joita hän kutsui ”proosarunoiksi”; ne julkaistiin kokoelmana postuumisti (Pariisin ikävä), samoin kuin aforistiset muistiinpanot muutamia kesken jääneitä teoksia varten. Baudelaire myös käänsi Edgar Allan Poen keskeisen tuotannon ranskaksi.

KL 82.2 • ISBN 978-952-483-420-9 • Nidottu • 192 sivua • 25 eur
Suomentanut Kreetta Lahtinen • Ilmestyy 11/2021

KOTIKEHO

Runoja

RUPI KAUR

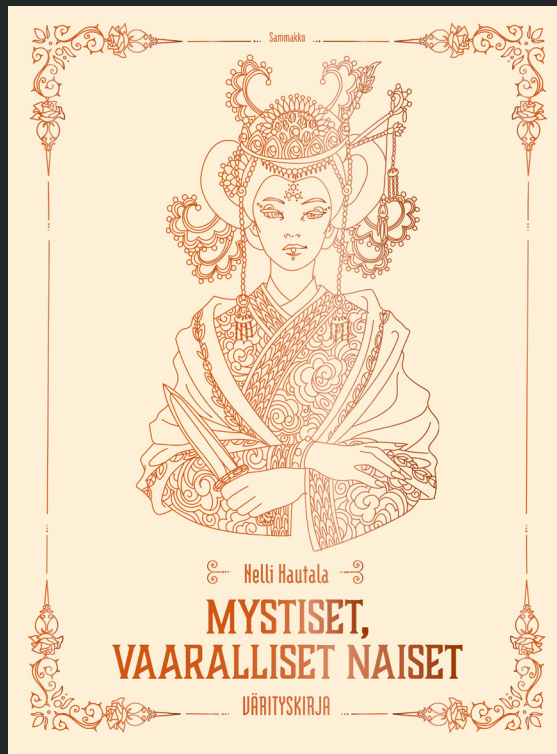
MAAILMANKUULUN SIKHILÄISTAUSTAISEN kanadalaisrunoilijan kolmas, koskettavasti sekä valoa että varjoa sisältävä runokokoelma. Henkilökohtaista, rehellistä ja väliin raakaakin sisäistä puhetta rakkaudesta, hyväksytyksi tulemisesta, perheestä, yhteisöllisyydestä, maailman ja yksilön muuttumisesta. Maapallo on pieni. Meidän pitäisi asua täällä sovussa. Ehkä onni löytyy sisältämme? Rupi Kaur on itse kuvittanut teoksen.

Kanadalainen **RUPI KAUR** syntyi vuonna 1992 Intian Punjabissa ja varttui Toronton laitamilla. Hän on somerunorenessanssin kansainvälinen megatähti.

MUISTA MYÖS:

LUE LISÄÄ
RUPI KAURISTA
SIVULTA 45

ISBN 978-952-483-422-3 • Nidottu • 101 sivua • 20 eur

MYSTISET, VAARALLISET NAISET

Värityskirja

NELLI HAUTALA

NELLI HAUTALAN taidokkaasti piirtämä *Mystiset, vaaralliset naiset* -värityskirja vie värityseikkailulle kauas historian hämärään, kiehtovien myyttien ja legendojen äärelle. Kirjasta löydät 47 upeaa kuvaa, Mata Harista Äiti maahan ja Marketta Punasuomalaisesta Marie Antoinetteen. Jokaisen piirroksen vierellä on esittelyteksti, josta voit lukea hahmojen tarinan. Tervetuloa mystisten, vaarallisten naisten värikkääseen maailmaan!

Aamu-usva, joka on sakeaa kuin maito, peittää alleen lintujen sirkutuksen. Kaislikko kahisee ja kuiskii matalikossa. Veden pinta väreilee hiuksenhienoja aaltoja. Nainen istuu rantakivellä haroon pitkiä, kosteita hiuksiaan. Hiukset ovat kuin tummaa tervaa ja valuvat kiveä pitkin hyiseen veteen. Naisen iho on kuulas kuin kuun pinta, ja se kimmeltää himmeästi. Hänen lantionsa ihoa kiertää vesiheinä. Kun astut uteliaisuutesi pakottamana lähemmäs, hän säikähtää. Hetkessä nainen on kadonnut, mutta muisto hänestä jää, sekä kuva hopeisena kiiltävästä kalanpyrstöstä, joka uppoaa mustaan veteen.

Turkulainen **NELLI HAUTALA** on intohimoinen piirtäjä, joka harrastaa maalaamista, kirjoittamista ja näyttelemistä pelkästä luomisen ilosta.

KL 92.81 • ISBN 978-952-483-416-2 • Sidottu • 400 sivua • 35 eur

MURHIA JA HIRMUTEKOJA TURUSSA

Tietokirja

RAUNO LAHTINEN

KUKA TAPPOI Raunistulan kuninkaan? Mitä tapahtui Vartiovuorella tammikuuisena yönä 1927? Kuka murhasi Sirkka-Liisa Waljuksen? Miksi Turun torilla puukotettiin ihmisiä elokuussa 2017?

HISTORIA ON tarinoita. Tämän kirjan hyytävien tarinoiden myötä tuttu ja turvallinen Turku näyttäytyy aivan eri valossa kuin koulun historiakirjoissa. *Murhia ja hirmutekoja Turussa* kertoo tositarinoita murhista, murhayrityksistä, ryöstöistä ja muista hirmuteoista. Kirjan kuvaamat tapahtumat ulottuvat 1900-luvun alusta nykypäivään. Jotkut tapaukset ovat jo painuneet unohduksiin, mutta monet ovat jääneet kaihertamaan turkulaisten mieliin vuosikymmeniksi. Osa tapauksista on yhä ratkaisematta. Kirja etenee kronologisesti kuin järjestyttävä true crime -päiväkirja.

Kulttuurihistorian dosentti **RAUNO LAHTINEN** on palkittu tietokirjailija, joka on kirjoittanut useita Turun historiaa käsitteleviä teoksia. Lahtisen laajin hanke on *Turun puretut talot* -kirjasarja. Turku-seura valitsi Lahtisen vuoden 2016 kulttuuriturkulaiseksi.

KL 92.81 • ISBN 978-952-483-379-0 • Nidottu • 344 sivua • 25 eur

MATKAOPAS 1700-LUVUN TURKUUN

Tietokirja

PANU SAVOLAINEN

HISTORIAALLINEN MATKAOPAS johdattaa lukijansa aikamatkalle 1700-luvun Turkuun. Modernin matkaoppaan muotoa noudattava teos leikittelee menneisyyden ja nykyisyyden eroilla ja häkellyttävillä yhtäläisyyksillä. Turku oli 1700-luvun lopulla Suomen alueen ylivoimaisesti suurin kaupunki, jossa sijaitivat kulttuurielämän, kaupankäynnin ja hallinnon keskeiset paikat. Tutuiksi tulevat niin valuutanvaihdon pulmat, Turun akatemian kirjasto, pukeutumista säätelevät ylellisyysasetukset, krouvit, julkiset ruumiinavaukset kuin kahvikiellotkin. Matkaoppaan sivuilla esittäytyvät myös tunnetuimmat ja historian hämärään unohtuneet kaupungin asukkaat, lapsia unohtamatta. Lopuksi tehdään päiväretki Naantaliin ja viikon retki itäiseen linnoituskaupunkiin Helsinkiin.

PANU SAVOLAINEN on turkulainen arkkitehti ja filosofian tohtori. Hän toimii arkkitehtuurin historian ja restauroinnin apulaisprofessorina Aalto-yliopistossa. Savolainen on julkaissut tutkimuksia ja kirjoja kaupunkihistoriasta ja arkkitehtuurista, laajasti myös 1700-luvun Turusta, sekä lastenkirjan Turun historiasta.

PETRI AALTO & MIKKO LAAKSONEN TURUN LÄHIÖT

ALUERAKENTAMINEN TURUN KAUPUNKISEUDULLA

SAMMAKKO

KL 92.81 • ISBN 978-952-483-400-1 • Sidottu • 343 sivua • 40 eur

TURUN LÄHIÖT

Aluerakentaminen Turun kaupunkiseudulla

Tietokirja

PETRI AALTO & MIKKO LAAKSONEN

TURUN LÄHIÖT – *Aluerakentaminen Turun kaupunkiseudulla* esittelee vuosina 1950–1985 Turun seudulle rakennettujen lähiöiden toteutushistorian, suunnittelun, rahoituksen, markkinoinnin ja palvelut. Lähiöissä on kasvanut ja elänyt suuri joukko ihmisiä ja 2020-luvullakin niissä asutaan ja eletään täyttä elämää; tämä asuin-ympäristö on ansainnut oman kirjansa.

Turun lähiöistä valtaosa rakennettiin hyvin toimentulevalle työväestölle ja keskiluokalle omistusasunnoiksi. Asunto-osakkeen hankinta oli suuri investointi, jota yhteiskunta tuki verovähennyksin ja asuntolainoin. Turun seudun lähiörakentamista ohjasivat kuntien ja rakentajien aluerakentamissopimukset sekä Asuntohallituksen ja Aravan ohjeet.

Kirja kuvaa myös asuntopolitiikan ja arkkitehtuurin muutoksia. Paikalla rakentaminen korvautui elementtirakentamisella. Kaarinan, Liedon, Naantalin ja Raision lähiörakentaminen käsitellään omassa luvussaan. Kirjassa tulee esille paljon uutta tietoa, sillä Turun seudun lähiöistä ei ole aikaisemmin kirjoitettu yleisesitystä.

Teos on kuvitettu muun muassa historiallisilla valokuvilla, lähiöiden nostalgisilla myyntiesitteillä, rakennuspiirustuksilla sekä Aleks Talven tuoreilla kuvilla. Kirjan tekijät **PETRI AALTO** ja **MIKKO LAAKSONEN** ovat turkulaisia tietokirjailijoita.

KL 85.3 • ISBN 978-952-483-411-7 • Nidottu • 132 sivua • 20 eur

Suomentanut Kreetta Lahtinen

VITSAA SÄÄSTÄMÄTTÄ

Sarjakuvaromaani

NANNA JOHANSSON

VAIVAANNUTTAVAN TUNNELMAN, höpsön pilailun ja veitsente-rävien analyysien mestarin Nanna Johanssonin *Vitsaa säästämättä* on hillitön kokoelma sarjakuvia ja pilapiirroksia. Ruotsin kenties hauskimman sarjakuvataiteilijan Nanna Johanssonin ensimmäisessä suomennetussa albumissa seikkailee huonosti käyttäytyviä tätejä, fundamentalistisia kahvinjuojia, Tukholmassa toilailevia maalaisia ja pitkäpiimäisiä hääpuheenpitäjiä. Kirja paljastaa miksi pronssiset rintaliivit ovat turha vaatekappale ja miksi *Leijonakuningas* on silkkaa diktatuuripropagandaa. Johansson vinoilee normeille, patriarkaatille ja kulutushysterialle.

NANNA JOHANSSON on luonut omintakeisen tyylin, jossa hertaisuus kohtaa karmeuden ja nokkeluus kulkee käsi kädessä ällötävyyden kanssa. Gävlessä vuonna 1986 syntynyt ja Skånessa asuva satiirisen sarjakuvan mestari Nanna Johansson on yksi Ruotsin tunnetuimmista ja luetuimmista sarjakuvataiteilijoista.

NANNA JOHANSSON (s. 1986) on sarjakuva-taiteilija, kirjailija ja podcast-persoonaa. Johanssonin albumien alkuteosten kustantaja on jo yli 40 vuotta laatusarjakuvia kustantanut tukholmalainen Galago.

KL 85.3 • ISBN 978-952-483-409-4 • Nidottu • 215 sivua • 20 eur

Suomentanut Elias Lahtinen • Ilmestyy 11/2021

IGGY 4-EVER

Sarjakuva

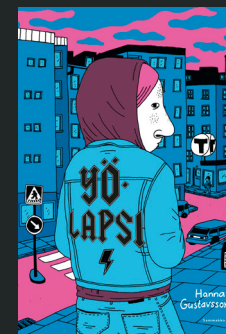
HANNA GUSTAVSSON

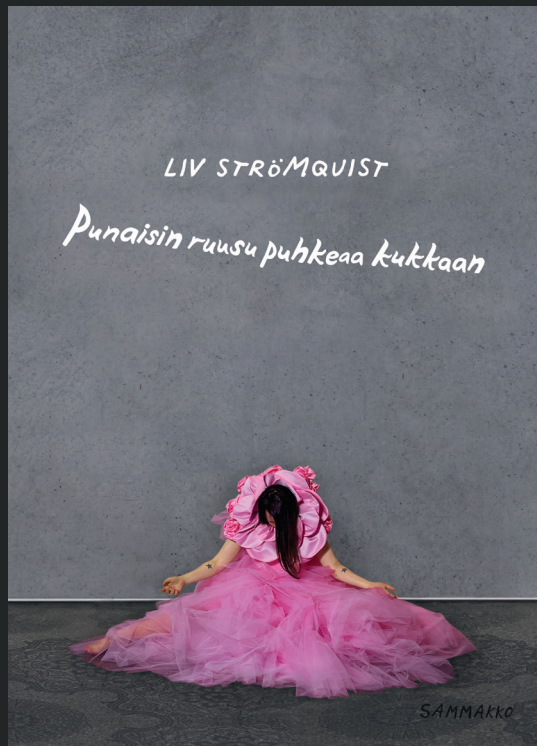
IGGY ON teini jolle elämä on yhtä kärsimystä. Yläasteella ei ole kivaa, pojat häiriköivät ja bestissuhde Julleen rakoilee. Kaiken kukuraksi Iggyltä hajoaa puhelin. Katastrofin ainekset ovat kasassa.

Iggy 4-ever kuvaa häikäisevän kiehtovasti elämää Tukholman lähiössä. Teos oli ehdolla mm. August-palkinnon saajaksi ja on itsenäinen jatko-osa Iggyyn tarinaan joka alkoi albumissa *Yölapsi*. Tukholmalainen sarjakuvataiteilija Hanna Gustavsson käsittelee teoksissaan ikuisia aiheita kuten sukupuoli ja seksuaalisuus sekä sosiaalinen eriarvoisuus. Iggyyn tarina koskettaakin kaikenikäisiä lukijoita.

MUISTA MYÖS:

HANNA GUSTAVSSON on solnalaislähtöinen vuonna 1985 syntynyt sarjakuvataiteilija. Hän on suorittanut graafisen suunnittelun ja kuvittajan Storytelling-maisteriohjelman Taideteollisessa korkeakoulussa Tukholmassa. Hän työskentelee kuvitusten ja sarjakuvien parissa sekä toimii muotoilijana. Vuonna 2019 ilmestynyt *Yölapsi* on hänen esikoisteoksensa.

KL 85.3 • ISBN 978-952-483-404-9 • Nidottu • 171 sivua • 20 eur
Suomentanut Helena Kulmala

PUNAISIN RUUSU PUHKEAA KUKKAAN

Sarjakuva

LIV STRÖMQUIST

LIV STRÖMQUIST tarkastelee tässä sarjakuva-albumissaan myö-
häiskapitalistisen ajan romantiikkaa ja rakkautta. Miksi meidän on
yhä vaikeampi rakastua? Voiko rakkautta hallita? Entä mitä tapah-
tuu silloin, kun rakkaus loppuu? Miksi olemme niin tunteettomia?
Vastauksia etsiessään Strömquist käyttää tuttuun tyyliinsä apunaan
kiinnostavia tieteellisiä teorioita, historian merkkihenkilöitä ja po-
pulaarikulttuurin hahmoja Beyoncésta antiikin filosofeihin ja smurf-
feista Sören Kierkegaardiin. Miksi Theseus jätti Ariadnen? Millai-
nen oli lady Caroline Lambin ja lordi Byronin suhde? Albumin
nimi on lainattu 74-vuotiaana palavasti rakastuneen runoilija Hilda
Doolittlen (H. D.) rakkausrunosta. Kaiken kruunaa Strömquistille
ominainen älykäs huumori.

Ruotsalainen **LIV STRÖMQUIST** (s. 1978) on arvostettu sarjaku-
vantekijä ja kulttuuripersona. Strömquistin albumit ovat saaneet
useita palkintoja, niitä on käännetty lukuisille kielille ja dramatisoitu
näyttämöille. Strömquist tunnetaan myös podcasteista ja tele-
visiosta, ja hänet on nimitetty Malmön korkeakoulun kunniatohto-
riksi. Häneltä on aiemmin suomennettu albumit *Kielletty hedelmä*
(2016), *Prinssi Charlesin tunne* (2017), *Nousu ja tuho* (2017) sekä
Einsteinin vaimo (2019).

POIMINTOJA SAMMAKON JULKAISUISTA VUODELTA 2020:

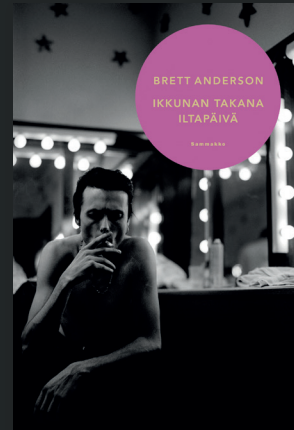
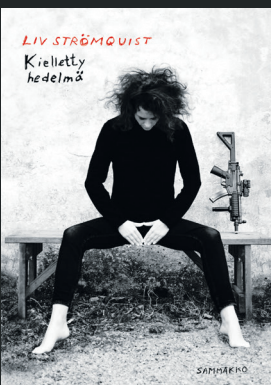
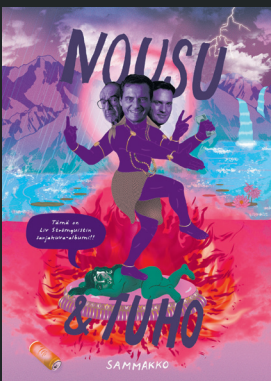

Runoilija
HEIKKI KÄNNÖ

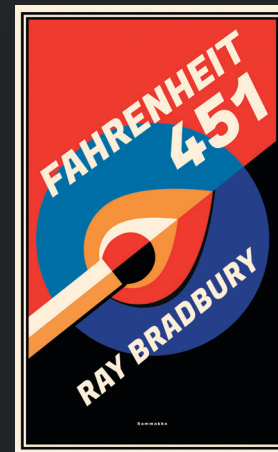

Pieni kuljeskelukirja
REETTA NIEMELÄ
EMMI JORMALAINEN

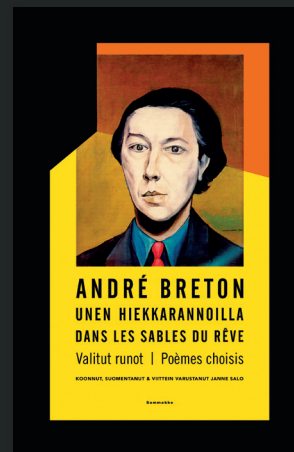
MUISTA MYÖS:

Ikkunan takana iltaapäivä
BRETT ANDERSON

Fahrenheit 451
RAY BRADBURY

Unen hiekkarannoilla
Valitut runot
ANDRÉ BRETON

Kiroileva siili
Pehmoonen puoli
MILLA PALONIEMI

Lepakon vuosi
MIA RÖNKÄ • THOMAS LILLEY • NADJA SARELL

Tulossa kevääällä 2022

CHARLES BUKOWSKI
Siinä sivussa

● SUOMENTANUT SEPPÖ LAHTINEN & MIKKO PIHLAJAVIRTA

HEIKKI KÄNNÖ
Ihmishämärä

RAUNO LAHTINEN
Elämää 1950-luvun Turussa

VALDUR MIKITA
Kantarellin kuuntelun taito

● SUOMENTANUT ANNIINA LJOKKOI

JÄTTI-
POKKARI

SUE PRIDEAUX
Minä olen dynamiittia!
Friedrich Nietzschen elämä

● SUOMENTANUT SAKU-PETTERI URPO

ARTHUR RIMBAUD
Kootut teokset

● SUOMENTANUT EINARI RALTONEN

JÄTTI-
POKKARI

ARTHUR SCHOPENHAUER
Inhimillisen tahdon vapaudesta

● SUOMENTANUT MARKUS NIKKARLA

Elämänmakuinen paputahna

Tokuen resepti on polttavan ajankohtainen romaani, sillä se nostaa esiin historiamme toisen epidemian, jolloin Japani eristi tarpeettomasti Hansenin tautia potevat yli 50 vuoden ajaksi.

TEKSTI: RAISA PORRASMAA • KUVAT: ANDREIY MAKUKHA & RAISA PORRASMAA

DURIAN. MERKILLISEN hajuinen, piikikäs hedelmä. Toiset pitävät siitä, toiset eivät voi sietää. Jos ei pidä varaansa, voi jopa teloa itsensä sen piikkeihin. Jotain aivan muuta kuin banaani, joka miellyttää lähes kaikkia.

Tetsuya Sukegawan suunnatessa kirjalliselle polulle omalla nimellä kirjoittaminen tuntui nololta. Elettiin 1990-luvun loppua, ja **Banana Yoshimoton** teokset olivat supersuosittuja, mutta Sukegawa ei halunnut olla kaikkien mieleen. ”Mietin nimeä yhden päivän. Olisi kannattanut harkita tarkemmin”, hän naurahtaa keväällä 2019 Tokiossa tavatessamme.

Kirjailijan ura urkeni joka tapauksessa hedelmällisesti Sukegawan luodessa romaaneja ja esseitä. Sukegawan tunnetuin teos *Tokuen resepti* (jap. *An 『あん』*) on pieni suuri romaani. Teokseen pohjautuva **Naomi Kawasen** elo-

kuva (suom. *Kirsikkapuiden alla*) valittiin myös Cannesin elokuvajuhlien palkintoehdokkaaksi. Elokuvasa mais-tellut *dorayaki*-leivonnaiset ponkaisivat suureen suosioon Pariisin kahviloissa.

Tokuen reseptissä dorayakeja kauppaavaa kioskia puoli-villaiseen tyyliin pyörittävä **Sentarō** kohtaa iäkkään **Tokue Yoshiin**, jolla on kova hinku päästä hänen puotiinsa osa-aikatoihin. Yoshii osaa valmistaa kielen ja sydämen muka-naan vievää suurenmoisen herkullista *azuki*-paputahnaa *dorayaki*-pannukakkujen täytteeksi. Jotakin salaperäistä heikkokätisen vanhuksen taustalla kuitenkin piilee. Ennen pitkää käy ilmi, että Yoshii on sairastanut nuoruudessaan lepraa (jota Japanissa kutsutaan Hansenin taudiksi, *hansen byō*) ja asuu edelleen entisessä parantolassa. Kohta asiak-kaat kaikkoavat.

Hansenin taudista kirjoittaminen ei ollut helppoa. Itse asiassa kirjailija ehti pohtia liian rankaksi kokemaansa aiheetta monta vuotta, ennen kuin hän kohtasi kolme entistä leprapotilasta omalla laulukeikallaan. Klovni-asuista Sukegawaa katsomaan saapuneet vanhukset lupasivat esitellä kirjailijan muille entisille potilaille. Aukeni hurja, ankara maailma. Sukegawa kohtasi entisiä potilaita ja haastatteli heitä. Osa yhteisön asukkaista valmisti leivonnaisia, aivan kuten romaanissa.

SUKEGAWAN KANSSA keskustellessa hämmennys valtaa mielen: tuntuu kuin kuuttakymmentä lähestyvä japanilaismies olisi elänyt monta elämää. Hän on kirjoittanut yli 40 kirjaa (romaneja, esseekokoelmia, oppikirjoja...), työskennellyt radiossa, tehnyt musiikkia useissa kokoonpanoissa, opiskellut konditoriaa, esiintynyt klovnina.... Kaunokirjallinen ura urkeni, kun Sukegawa halusi luoda jotain pysyvämpää radio-ohjelmien käsikirjoitusten sijaan – radiotekstithän päättyvät ohjelman jälkeen saman tien mappi ööhön. Radio-alalle filosofia pääaineenaan maineikkaasta Wasedan yliopistosta valmistunut nuori mies päätyi erikoista tietä: vammansa takia. Haaveena olivat työt televisiossa tai elokuvissa, mutta värisokeuden vuoksi Sukegawaa ei kelpuutettu visuaalisen alan yrityksiin.

Radiotyö osoittautui mielenkiintoiseksi, mutta se vei myös synkkiin paikkoihin. Berliinin muurin romahtaessa Sukegawa kiersi Saksassa ja Itä-Euroopassa uutisoimassa itäblokin romahduksesta. Hän päätyi uutisoimaan myös Kambodžan punakhmeri-hallinnon hirveyksistä, miinoista

ja joukkomurhista. Kambodžassa silmille iskenyt ihmisten kärsimys puolestaan sai hänet perustamaan bändin, jonka laulujen tarkoitus oli välittää kambodžalaisten kohtaloita japanilaisten tietoon. Musisointi sai kuitenkin yllättävän mittavat puitteet, kun iso levy-yhtiö lähti tukemaan toimintaa. Niin 30-vuotias Sukegawa debytoi *Sakebu shijin no kain* eli ”Huutavien runoilijoiden seuran” solistina.

Radiosta sinkoili kipunoita myös kirjalliseen toimintaan. Sukegawan pekkasaurimainen yöradio-ohjelma ponnahti eetteriin lauantaioisin. Elettiin aikaa ennen nettiä, ja radiota vanhempien nukkuessa kuuntelevat nuoret soittelivat Sukegawalle tunnustaakseen elämänsä synkät puolet: huumeriippuvuuden, seksuaaliset hyväksikäytöt, perheväkivallan. Ennen pitkää alettiin järjestää kerran kolmessa kuukaudessa kokoontumisia, joissa nuoret ja radion edustajat pääsivät keskustelemaan kasvokkain. Sukegawalla oli tapana esittää yksinkertaisia kysymyksiä, joihin vastaaminen ei käynytäkään tuosta vaan. Miettimisaikaa ei kuitenkaan annettu, vaan nuoriso joutui vastaamaan mitä ensinnä päähän pälkähti.

Mikä on elämän tarkoitus? Nuorten vastaus tuli sen pidempään empimättä: elämän tarkoitus on olla yhteiskunnalle hyödyksi. Perijapanilainen kasvatusta oli ilmeisesti juurtunut syvälle vastaajiin.

Sukegawan mielessä heräsi kysymys. Entä ne, jotka eivät pysty olemaan yhteiskunnalle hyödyksi? Sellaiset ihmiset kuin... leprapotilaat? Elettiin vuotta 1997, ja vain vuotta aiemmin Japani oli purkanut lainsäädännön, jonka mukaan Hansenin tautia potevat oli eristettävä ulkomaailmasta. Eristys oli todettu tarpeettomaksi jo vuonna 1943, jolloin amerikkalaiset tutkijat kehittivät lääkkeen tautia vastaan. Muualla maailmassa eristys purettiin vähitellen.

Miksi tieteellisesti kehittynyt Japani jatkoi jukuripäisesti moista järjetöntä linjausta yli 50 vuoden ajan? Vastaus kertoo karua kieltä maan yhteiskunnasta. Ensinnäkään kukaan poliitikko ei vaivautunut ajamaan eristyslakien purkamista. Sukegawan mukaan kyse oli myös valtataistelusta Tokion yliopiston ja Kioton yliopiston lääketieteellisten tiedekuntien välillä, sillä Kioto ajoi eristyksen purkamista, mutta Tokio kannatti sitä. Tokio veti pidemmän korren. Maan ykkösyliopistoksi mielletyn Tokion yliopiston tutkijalle myönnettiin palkinto, hänen vastustajansa sai pestin Awajin saarelta, käytännössä siis kaukaisesta periferiasta. Leprapotilaat uhrattiin järjettömän valtataistelun tuoksinassa. *Tokuken reseptissä* kuvatus syrjinnän vuoksi kotiinpaluu ei ollut mahdollista useimmille parantuneille edes lainsäädännön muututtua. Japanilaisiin uskonkäsityksiin keskeisesti kuuluva rituaalisen saastaisuuden (*kegare*) karttelu oli saanut sukulaiset katkaisemaan välit sairastuneisiin, eikä näillä enää ollut paluuta niin sanottuun normaalielämään.

Sukegawan mielestä samat ongelmat näkyvät nykyisessä Fukushima ydinonnettomuuden jälkeisessä Japanissa.

Säteilyä mitataan vain puhdistetuissa paikoissa, vaikka suurin osa alueesta on metsiä ja vuoria, joita ei voi pestä säteilystä. Ydinvoimalan esitetty purkamisaikataulu on täysin mahdoton, minkä voimalan työntekijätkin myöntävät. Sukegawa tietää, mistä puhuu. Hän on vierailut siellä Fukushiman räjähtäneessä voimalassa ja keskustellut siellä työntekijöiden kanssa. Vuonna 2018 Sukegawa pyöräili koko 2 000 kilometrin pituisen Bashōn haikupolun (Oku no hosomichi) mittailen säteilyarvoja reitin varrelta. Hän on kirjoittanut artikkeleita ja suunnitteilla on myös jossain välissä kirja aiheesta.

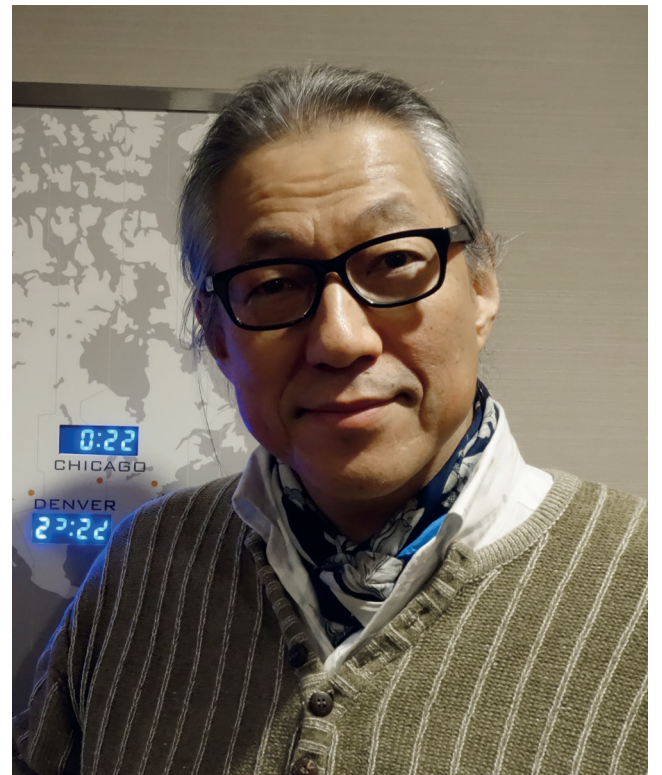
Hansenin taudista kirjoittaminen ei ollut helppoa. Itse asiassa kirjailija ehti pohtia liian rankaksi kokemaansa aiheetta monta vuotta, ennen kuin hän kohtasi kolme entistä leprapotilasta omalla laulukeikallaan. Klovni-asuista Sukegawaa katsomaan saapuneet vanhukset lupasivat esitellä kirjailijan muille entisille potilaille. Aukeni hurja, ankara maailma. Sukegawa kohtasi entisiä potilaita ja haastatteli heitä. Osa yhteisön asukkaista valmisti leivonnaisia, aivan kuten romaanissa. (Mainittakoon tässä, että kirjassa kuvattu herkullisen *azuki*-paputahnan resepti perustuu Sukegawan kondiittorin koulutukseen. Minulle kirjailija lahjoittaa kermatäytteisiä tuulihattuja, koska ei halua enää ”nähdäkään *dorayakeja*”).

Kolme vuotta työstämistä ja yksitoista uudelleenkirjoituskertaa vaatinut romaani alkoi olla loppusuoralla, ja kustannustoimittajakin oli teokseen mieltynyt, kun kustantamo kieltäytyikin julkaisemasta sitä. Se oli kova paikka. Lopulta pienempi kustantamo, lastenkirjoistaan tunnettu Poplar julkaisi teoksen, vaikka uudessa kustantamossakin vain muutama ihminen tuki julkaisua. Teoksen ilmestyttyä etenkin useat kirjailijat (kuten **Kyōko Nakajima** ja **Mitsuyo Kakuta**) kuitenkin kirjoittivat siitä myönteisiä arvioita. Romaani muokattiin radio-näytelmäksi NHK:lle ja lopulta **Naomi Kawasen** elokuvaksi. Elokuvassa kaksi legendaarista veteraaninäyttelijätärtä, **Kiki Kirin** ja **Etsuko Ichihara** kohtasivat ensimmäistä kertaa valkokankaalla.

Japanin kirjallisuudessa Hansenin tauti on ollut käytännössä tabu. **Seichō Matsumoto** ja **Shūsaku Endō** ovat harvinaisina poikkeuksina käsitelleet aiheetta romaaneissaan, jotka kuitenkin ovat saaneet potilaiden tuomion syrjivinä. Suhtautuminen lepraan on muuttunut Japanissa aivan viime vuosina niin rajusti, että puhutaan ajasta ennen ja jälkeen paputahna-kirjaa ja elokuvaa. Kukaan ei tietenkään osannut aavistaa, että tarina sinnikkään elämänmyönteisestä entisestä leprapotilaasta leviäisi maailmalle lukuisina käännöksinä. Näin koronakurimuksen keskellä sen sanoma tuntuu entistäkin ajankohtaisemmalta.

Entä se elämän tarkoitus?

Sukegawan omalla kohdalla avainkokemus ajoittui elämän kriisivaiheeseen. Vuosina 2000–2002 Sukegawa oleskeli New Yorkissa. Hänen yhtyeensä oli ajautunut tiensä päähän, kun kitaristi oli jäänyt kiinni huumeiden

Sukegawa vaelteli Tama-joen varsilla, jutteli kukille ja linnuille. Teki mieli paeta ihmisten luomasta yhteiskunnasta. Silloin hän koki valaistumisen kaltaisen tilan, jonka ydinmerkitys lienee, että kaikki kokemukset ovat tällä hetkellä tässä, osana itseä. Se riittää olemassaolon ”tarkoitukseksi”.

käytöstä. Palatessaan Yhdysvalloista 2002 nelikymppinen mies yritti aloitella uudelleen muusikon uraa, mutta sekin juna tuntui jo menneen.

Varsinkin aamut olivat tuskallisia. Sukegawa vaelteli Tama-joen varsilla, jutteli kukille ja linnuille. Teki mieli paeta ihmisten luomasta yhteiskunnasta. Silloin hän koki valaistumisen kaltaisen tilan, jonka ydinmerkitys lienee, että kaikki kokemukset ovat tällä hetkellä tässä, osana itseä. Se riittää olemassaolon ”tarkoitukseksi”.

Susinukke Kosola

Turkoosilla vyöhykkeellä

Tervetuloa katsomaan köyhien jännittävää elämää

TEKSTI: SANNI HEINO • KUVA: ALEKS TALVE

Alaotsikkonsa mukaan **Susinukke Kosolan** eli turkulaisen **Daniil Kozlovin** neljäs runoteos *Turkoosi vyöhyke* on tutkielma yksinäisyyden väriopista. Teos on poikkeuksellinen, sillä Kozlovin aiemmista kokoelmista poiketen se perustuu kahden hahmon, puhujan ja si-

nän, vuorovaikutukselle. Useita tunnustuksia ja palkintoehdokkuuksia niittänyt Kozlov syventyy hahmojensa kautta yksinäisyyden, ystävyysyden, vierauden ja kumppanuuden sävyihin maailmassa, jonka tarjoamat mahdollisuudet tuntuvat käyvän yhä rajallisemmiksi.

TALONVALTAUSLYRIIKKAA

PIETARISSA ELI silloisessa Leningradissa vuonna 1991 syntynyt Kozlov muutti vanhempiensa kanssa Suomeen hyvin nuorena, ja henkistä etäisyyttä kaupunkiin on entisestään kasvattanut nyky-Venäjän poliittinen ilmapiiri. Edellisestä Venäjän-matkastaan hän muistelee kuitenkin olevan jo yli kymmenen vuotta, ja jokin entisessä kotikaupungissa vierailemisessa on jälleen alkanut vedota tai velvoittaa. Teoksiinsa hän ei sieltä välttämättä tällä haavaa ammenna: ”En kuitenkaan kirjoita itseisarvoisesti. Jos vierailusta syntyisi jotain jakamisen arvoista, niin ehdotomasti jakaisin sen, mutta yksinomaan henkilökohtaisista syistä en kirjoittaisi.”

Etenkin Turun Jäkärän kaupunginosasta tuli Kozlovin nuoruuden miljöö, josta hän muutti pois lukioikäisenä. Kahden korkeasti koulutetun venäläisakateemikon kodissa hän tutustui jo varhain etenkin venäläiseen klassikkokirjallisuuteen, mutta kiinnostus suomalaiseen runouteen syttyi ensimmäisen kerran lukiossa. Runoudesta ja esimerkiksi 1900-luvun alun työväenkirjallisuudesta Kozlov löysi yhteyden anarkismiin ja punkiin, jotka kumpikin kiinnostivat tuolloin.

Alakulttuuri tarjosi myös ensimmäiset mahdollisuudet jakaa runoutta muiden kanssa. ”Esiinnyin lähinnä talonvaltauksilla ja alakulttuuritapahtumissa, joita oli siihen aikaan aika paljon. Sellaiseen virallisempaan skeneen mut veti **Esa Hirvonen**, joka pyöriskeli välillä näissä tapahtumissa. Jossain vaiheessa hän otti mun numeron ja päästi mut keikalle”, Kozlov muistelee. ”Käytännössä hän veti mut kädestä pitäen mukaan.”

Tärkeä punk-piireistä kummunnut projekti oli Kolerakollektiivi, jonka pääarkkitehtinä Kozlov tunnetaan. Vuodesta 2013 vuoteen 2020 toiminut pienkustantamo keskittyi uuteen runouteen sekä kokeelliseen ja yhteiskunnalliseen kirjallisuuteen. Julkaisujen joukosta löytyvät muun muassa **Virpi Vairisen** ja **Aura Nurmen** esikoisrunokokoelmat sekä suomennos **Nicolas Walterin** teoksesta *Anarkismista*. Alakulttuurissa kukoistava tee-se-itse-mentaliteetti rohkaisi alkuun, ja lopulta kokemus osoitti Koleran toiminnan olleen paitsi ylipäänsä mahdollista, myös kaivattua.

VYÖHYKKEITÄ JA NIIDEN RAJOJA

VAIKKA ERISTYNEISYYS nousi otsikoihin erityisesti koronavuosina, oli *Turkoosin vyöhykkeen* kirjoitusprosessi alkanut jo ennen pandemiaa. Julkaisunkin piti alun perin ajoittua jo syksyyn 2020, mutta tautitilanne lykkäsi julkaisua seuraavaan kevääseen. Kozlov muistelee teoksen rakentumista: ”Tematiikka ei oikeastaan ollut kovin val-

mis vielä kirjoittamaan ryhtyessäni. Annoin tällä kertaa hahmojen viedä kokonaisuutta.” Runoilija tähdentää, että haluaa tarjota lukijalle valmiiksi pureskeltujen ajatusten sijaan aineksia, joista yksilöllinen tulkinta muodostuu. Tietty näkökulma kirjoittamisessa kuitenkin oli: teoksen puhuja, jonka ääntä määrittää esimerkiksi ihastus runojen sinään. ”En kuulu siihen koulukuntaan, joka ajattelee, että kaunokirjallinen teos sanoo tai tekee jonkin tietyn asian”, Kozlov toteaa. ”Halusin tehdä sellaisen kirjan, että se esittelee jonkinlaisen elämän. Ei ole yhtä oikeaa lukutapaa ihmisen elämään.”

Hahmojen välisen suhteen lisäksi uusi teos luotaa painavia, ajankohtaisia aiheita. Yhteiskunta voi olla vasta-voima niille, jotka kyseenalaistavat sen toimintaperiaatteet. Teoksen kapitalismikriittisten hahmojen ja ympäröivän yhteiskunnan kitka konkretisoituu, kun sinä passitetaan työllistämistoimenpiteenä ketjukahvilan tiskille myymään persoonaansa köyhyysrajan alittavasta korvaussummasta tai kun hän raastaa sormensa partaterään natsitarraa raaputtaessaan. Keskeistä on, että runoteoksen hahmot sijoittuvat systeemisesti erilaisille reunamille ja ulkokehille. Kozlov kokeekin kirjoittaneensa pikemminkin luokka- kuin sukupolvikuvauksen. ”Näkisin, että luokkien sisällä on enemmän yhtäläisyyksiä sukupolvien läpi kuin yhdellä sukupolvella luokkien läpi”, hän kiteyttää kysyttäessä teoksen suhteesta erityisesti millenniaalisukupolveen. ”Nuori sukupolvi aloittaa aina yhteiskunnan reunalta. Kysymys on siitä, kuka pääsee valtaan, kun voimasuhteet siirtyvät.”

RUNOUDEN MAHDOLLISUUDET

Turkoosin vyöhykkeen syöpyneen metallin värisen kansipaperin kääntöpuolelle on piilotettu 23 kohdan runousmanifesti, joka kuuluu muun muassa näin:

Jos runous on epänimi kaikille nimeämättömille tavoille pukea kielen liha maailman luiden päälle, on se ainoa keino tehdä politiikkaa läpikuultaville. Heille, joiden kehot sijaitsevat jaetun kokemusten reunarajoilla, yhteisen kielen rantavii-voilla. Joihin kieli ei ylety.

Kozlovin poetiikka on tutkivassa ja koettelevassa suhteessa maailmaan. Se hahmottelee vaihtoehtoisia tapoja havaita ja puhua ja tuo kielen piiriin ääniä, jotka jäävät yhteiskunnassa tavallisesti kuulumattomiin. Saman johtoajatuksen runoilija tunnistaa ainakin edellisestä teoksestaan *Varisto* (2018), joka sekin kokeili perinteisen runokirjan ominaisuuksien rajoja. ”Mahdotonta on pakko tavoitella, koska muuten mahdollisen rajoja ei pystytä löytämään”, hän toteaa. Entä kuinka hyvin suomalainen runous hänen mielestään onnistuu tässä tehtävässä vuonna 2021? ”Vaihtelevasti. Siinä se onnistuu parhaiten, että se on valtava ja monipuolinen kokeilukenttä, jolla ihmiset ovat uskollisia

omille visioilleen. En kuitenkaan ole varma, kuinka aktiivisesti Suomen kentällä pyritään tämänkaltaiseen maailman uudelleen ajattelemiseen.”

Kaunokirjallisuuden korostuneen yksilökeskeisessä traditiossa yhteiskunnallisiakin teemoja on totuttu käsittelemään kärsivän yksilön näkökulmasta. Kozlov kritisoi tällaisten kertomusten mahdollisuuksia: ”Usein teos päättyy jotenkin traagisesti, että ’tässä hän sinnitteli kapitalismin alla köyhyydessä ja nyt hän kuoli’, tai vaihtoehtoisesti se päättyy jotenkin abstraktisti ja lyysisesti, tai sitten yksilö voittaa köyhyyden ja saavuttaa katharsiksen. Itse mekaniismeja, jotka köyhyyden tuottavat, ei koskaan päädytä kaatamaan tai haastamaan.” Samalla hän huomauttaa, ettei vielä itsekään tiedä, millaista voisi olla toisenlainen yhteiskunnallinen kirjoittaminen, se vapaan mielikuvituksen alue, jolla rakenteellisia muutoksia uskalletaisiin hahmotella.

Kun Kozlov nuoruudessaan vieraili Helsingin ja Tampereen talonvaltauksilla, hän yllättyi virkavallan käytäntöjen eroista: Helsingissä poliisi ei rynnännyt seinän läpi

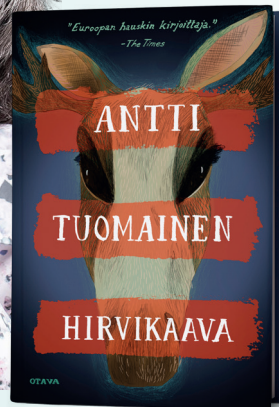
Näkisin, että luokkien sisällä on enemmän yhtäläisyyksiä sukupolvien läpi kuin yhdellä sukupolvella luokkien läpi.

pidättämään paikallaolijoita, kuten Turussa saattoi käydä. Toisinaan tapahtumissa toki oli holtitonta ja esimerkiksi päihderiippuvaista väkeä, mutta kotikaupungin voimakäyttö tuntui silti kohtuuttomalta, kun muissa kaupungeissa nuorten annettiin usein käyttää vallattua rakennusta esimerkiksi viikonlopun yli. Vaihtoehtoisten tilojen luominen onkin hänen mukaansa tärkeää runouden kentän lisäksi myös läpeensä kaupallistuneessa maailmassamme: ”Se on se ensimmäinen kieli”, hän sanoo *Turkoosin vyöhykkeen* runomanifestista muistuttaen. Kozlov toivoo, että tulevaisuudessa alakulttuurit näkyisivät netin lisäksi jälleen myös konkreettisissa tiloissa, joissa suora toiminta, keskustelu ja toisilta oppiminen voisivat tapahtua.

Suurien tunteiden kirjasyksy

”Tuomainen on äitynyt jatko-osassa sellaiseen lentoon, että jos meno paranee edelleen samaa tahtia, kurkotetaan huipennuksessa jo tähtiä.” – Kansan Uutiset

Hirvikaava
ANTTI TUOMAINEN

Jäniskerroin-romaanista tutun vakuutusmatemaatikon Henri Koskisen hykerryttävä tarina jatkuu.

”Kerronnassa on hurja imu, joka saa pidättämään henkeä ja kääntämään sivun toisensa perään.”
– Hufvudstadsbladet

Punainen huone
KAJ KORKEA-AHO

Himo ja valta törmäävät etelä-helsinkiläisessä arvoasunnossa, jonka jyhkeät seinät ovat kätkenneet sisäänsä juhlia ja julmia leikkejä.

Taivaallinen vastaanotto
JUKKA VIKILÄ

Finlandia-voittajan odotettu toinen romaanini on kuriton kertomus yksinäisyydestä, sairaudesta ja romaanin vastaanotosta.

”Taivaallinen vastaanotto kuuluu kirjavuoden vetonauloihin. Kokeellisen teoksen lukeminen on nautinnollista ja helppoa.” – HS

Tämä läpinäkyvä sydän
KATJA KALLIO

Pakahduttavan kiihkeä romaanini sopeutumattoman naisen ja neuvostovangin kielletystä rakkaudesta.

”On syytä onnitella tekijää huolellisesta taustatyöstä, hienosta eläytymisestä ja koskettavasta ilmaisusta. Syntyi otteessaan pitävä draama, joka on täynnä tunnetta.” – HS

OTAVA

KOLMAS KOKOELMA KOTIKEHO
JATKAA USKOMATONTA MENESTYSTARINAA

Emigrantti-rekkakuskin tytär Rupi Kaur on suositumpi kuin Homeros

TEKSTI: SEPPO LAHTINEN • KUVA: BALJIT SINGH

Hoshiarpurissa Punjabissa vuonna 1992 syntynyt ja neljävuotiaana vanhempiensa kanssa Kanadaan muuttanut kanadansikhi **Rupi Kaur** on maailman suosituin runoilija, jota on käännetty yli 50 kielelle ja kirjoja on myyty yli 10 miljoonaa kappaletta. Debyyttikokoelma *Maitoa ja hunajaa* (*Milk and honey*) syrjäytti **Homeroksen** *Odyseian* maailman kaikkien aikojen ostetuimman runoteoksen paikalta.

SUOMEKSI **Rupi Kaurilta** ilmestyy nyt kolmas ja uusin runokokoelma *Kotikeho* (*Home Body*). Kokoelmat ovat nousseet USA:ssa *New York Timesin* bestsellerlistan ykkösiksi. Edes **Shakespeare** tai **Charles Bukowski** eivät ole pystyneet moiseen. Kaurin oli tarkoitus markkinoida *Kotikehoa* maailmankiertueella runomusiikkishowlla. Kiertue olisi ulottunut Turun musiikkijuhlille ja Sannan 25-vuotispäiväisiin. Korona muutti suunnitelmat. Ihmiset ovat kotoilleet ja pälyilleet arasti verhojen takaa, joten kirjan nimi on aikaan osuva. Oman kotoilunsa aikana Kaur on nauttinut

hiljaisesta elämästä, mutta ollut myös aktiivinen Punjabin sikhiväemmistön ja USA:n BLM-liikkeen puolestapuhuja. Kaurin runoissa ja kaikissa kirjoissa henkilökohtainen yhtyy poliittiseen. Kapitalismi, rasismi ja patriarkatti saavat piiskaa. Rupin Kaur on paremman maailman ja tasa-arvon asialla. Hänestä me kaikki olemme yhtä. Luonto ja ihmiset. Maapallo ja kosmos. Rupin Kauria voi kadehtia tai rakastaa, mutta hän jatkaa runojen kirjoittamista.

KORONA-AIKA ON ollut monille raskas. Mitä sanoisit itseensä tyytymättömälle, ahdistuneelle ihmiselle, joka ei tunnuta löytävän mielenrauhaa?

– Et ole yksin. Rauhan löytäminen ja ylläpitäminen on työlästä. Meidän pitäisi pystyä syvimmissäkin alhossa muistamaan suuri sisäinen potentiaalimme. Meditaatio auttaa. Terapia auttaa. Rauhoittuminen ja paikallaanolo auttavat läsnäolon tunteen löytämisessä.

KIRJOITIT SUUNNILLEEN puolet uudesta kokoelmastasi vanhempiesi luona koronalockdownissa.... Miten pandemia muokkasi kokoelmaa?

– Se muutti sitä. Pandemia tarjosi mahdollisuuden tutkia kapitalismia, tuotteliaisuutta ja mielenferveyttä. Siitä tuli rehellisempi. Pääsin sellaiseen ”en piittaa paskaakaan” -moodiin kuin ensimmäistä kokoelmaa kirjoittaessani.

SINÄ OLET auttanut runoillasi monia. *Maitoa ja hunajaa* on maailman myydyin runokokoelma kautta aikain. Sinulla on ollut omat ongelmiasi. Erityisesti masennus. Runous on auttanut eheyttämään sinua. Miten olet hoitanut itseäsi?

– Se on jatkuvaa toimintaa. Meditoin ja käyn tarvittaessa terapiassa. Harrastan mindfulness-hengitystä. Päiväkirjan kirjoittaminen ja taide auttavat myös. Toisinaan riittää että sytytän kynttilän, laitan puhelimen pois päältä ja vietän illan jonkun hyvän kirjan seurassa.

DOKUMENTOIT JA jaat luovaa prosessiasi sosiaalisessa mediassa seuraajillesi. Auttaako reaaliaikainen dialogi lukijoihisi kanssa muokkaamaan kirjoittamistasi ja jopa antamaan sinulle aiheita?

– Kyllä, mutta voin myös inspiroitua bussipysäkillä käydystä keskustelusta, tai Uber-kuskin kanssa käymästäni keskustelusta. Kirjoitan usein kokemusteni kautta. Kirjoitan siitä missä elämässäni olen. Minkä kanssa kamppailen. Olen empaattinen ihminen ja huolestunut maailman tilasta, kuten moni meistä. En kykene olemaan huomioimatta ympäristöasioita tai sosiaalista epäoikeudenmukaisuutta, joista valtaeliitti ei pahemmin piittaa. Kirjoittamiseni on työkalu käsitellä näitä asioita. Rakastuin runouteen koska se on niin rauhoittava ja taianomainen ilmaisukeino. Sillä on kyky juurruttaa toivoa ja kauneutta tuskahan ja kärsimykseen. Kirjoittaminen pelasti minut ja antoi minulle oman äänen.

KOTIKEHOSSA PUHUT myös luonnosta, kasvusta ja kasvatamisesta. Pidätkö puutarhanhoidosta?

– Huonekasvit ovat maagisia. Suosikkikasvini on oliivipu. Punjabissa puutarha on tärkeä. Vanhempani viljelevät tomaatteja, pippureita, basilikaa, melkein mitä vaan.

AKATEEMISET RUNOPIIRIT pitävät tekstejäsi banaaleina?

– Ei heidän ole pakko lukea runojani. Minua kiinnostavat ja koskettavat enemmän ihmiset jotka yrittävät selvittää yön yli päivästä toiseen. Olen sikhinainen, jolla on työväenluokkainen tausta, vartuin kadulla jossa asui pelkkiä punjabilaisia maahanmuuttajia, ei minulla ollut verkostoja. En vielääkään välitä siitä mitä kirjallisuusinstituutio ajattelee minusta. Kriitikot eivät käsitä miten ihmeessä kirjani ovat suosittuja. Ehkä se johtuu siitä että he jättävät paitsioon suuren määrän lukijoita, joita kiinnostavat aidot inhimilliset kokemukset ja tunteet. Kotikylässäni Intiassa kokoonnumme yhteen laulamaan ja lausumaan runoja. Se on puhdistavaa ja voimaannuttavaa. Länsimaissa kaikki eivät käsitä miten välitön ja keskeinen osa elämäämme ja sielujamme runous meille idän ihmisille on.

PUHUT KIRJOISSASI äidistäsi erittäin arvostavasti. Mikä on suurin opetus jonka olet äidiltäsi saanut?

– Rakkaus. En tiedä kykenenkö koskaan rakastamaan kuten hän. Monilla sukupolveni maahanmuuttajilla on sama pulma. Vanhempamme tekivät kaikkensa lastensa eteen. Heidät on kasvatettu sellaisiksi. He raatoivat eteemme itseään säästelemättä vuosikymmeniä. Heillä ei ollut aikaa miettiä omaa onnellisuuttaan tai vapaa-aikaansa. Tuo kaikki on tuskallisen kaunista.

ISÄÄSI SINULLA on ollut runojesi perusteella kompleksi-sempi suhde. *Kotikehossa* on pitkä proosaruno isästäsi, joka on tehnyt elämäntyönsä rekkakuskina?

– Se on tarina isästäni. Hän uhrautui meidät elättääkseen, ajoi 25 vuotta rekkaa Montrealista Texasiin ja Kaliforniaan. Kerran hän meni ajamaan nilkka murtuneena, koska hänellä oli kuusi ihmistä elätettävänä. Isä kannusti minua aina että jos havaitset jonkun epäkohdan, tehtäväsi on kertoa siitä jos pystyt. Toisaalta kun ensimmäisen kokelmani julkaistuani leikkasin hiukseni, isä ei puhunut minulle kolmeen vuoteen, vaikka asuimme samassa talossa. Hän ei maininnut minua nimeltä, ei ollut näkevinään minua. Loukkaantuneena hän ajatteli jotenkin tyyliin: ”Et käsitä montako ihmistä on kuollut puolestasi, jotta voit tehdä jotain tuollaista.” Minulle, joka olin kasvanut länessä, se ei ollut niin iso juttu. Menetin isäni arvostuksen, mutta heillä ei ollut keinoja estää minua.

Lähteet: Elle 3.2.2021, *Fräulein* 1/2020, *Girlboss* 3.12.2020, *Glamour* 30.4.2021, *The Times of India* 3.12.2020, *Viva (NZ)* 21.12.2020.

turun
kirja-
messut
W 1.-3.10.2021

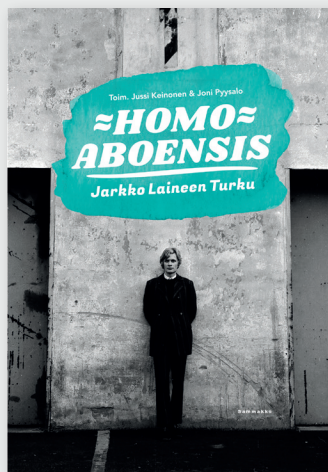
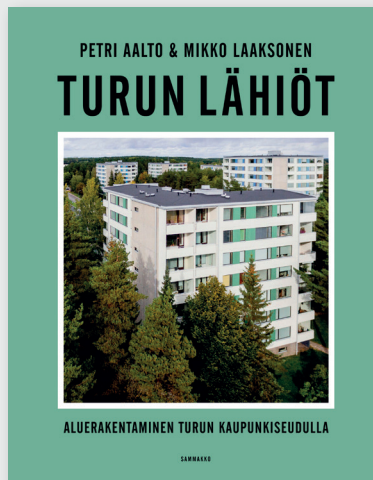

www.kirjamesstut.fi
#kirjamesstut

TURUN MESSUKESKUS

SAMMAKON Turku-kirjoja

KYSY KIRJAKAUPPIAALTASI

TAI TILAA OSOITTEESTA SAMMAKKO.COM!